

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
наставника студентської групи

Факультет.....

Напрямок підготовки (спеціальність).....

Група.....

Наставник

.....

.....

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, звання, посада)

У журналі наведено організаційно-методичні матеріали, що використовуються наставником студентської групи для планування і здійснення виховної роботи. Подано концепцію виховної роботи в НУБіП України, показано місце і роль наставника студентської групи у навчально-виховному процесі. Зібрані методичні матеріали для індивідуальної роботи та роботи з колективом студентської групи.

При підготовці журналу були використані матеріали І.Д.Беха, Л.Д.Столяренко, Т.Д.Дем'янюк, Л.В.Мафтин, В.І.Рябченка, Т.О.Грабовської, В.М.Титова та інші.

Рекомендовано до видання вченою радою Гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України протокол №5 від 16.06. 2015 р.

Методичне видання
ЖУРНАЛ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
наставника студентської групи

Укладачі: **Шинкарук Василь Дмитрович**, доктор філологічних наук, професор, декан Гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України;
Сопівник Ірина Віталіївна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті НУБіП України;
Сопівник Руслан Васильович, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки НУБіП України

Рецензенти: **Шевченко Г.П.**, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля;
Кравченко Т.В., доктор педагогічних наук, професор Інституту проблем виховання НАПН України.
Канішевська Л.В., доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України

Відповідальні за випуск: **Кваша С.М.**, доктор економічних наук, професор, проректор з навчальної і виховної роботи НУБіП України
Коваленко В.П., кандидат сільсько-господарських наук, доцент, директор Навчально-наукового центру виховної роботи та соціального розвитку НУБіП України.

Підписано до друку 28.08.2015 р.
Ум. друк. арк. 15,75.
Наклад 300 прим.

Формат 64×84 ¹/₈.
Обл. - вид. арк. 10,5

Видавничий центр НУБіП України.
Вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА		5
1.	ЧАСТИНА І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ	6
	1.1. Витяг із Закону України «Про вищу освіту» (01.07.2014)	6
	1.2. Витяг із Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (16.06.2015)	10
	1.3. Витяг із Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (25.06.2013)	16
	1.4. Витяг із Програми розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування України на 2015-2020 роки «Голосіївська ініціатива – 2020»	18
	1.5. Етичний кодекс науково-педагогічного працівника НУБіП України	20
	1.6. Витяг із Концепції виховної роботи в НУБіП України	22
	1.7. Положення про наставника студентської групи	26
	1.8. Положення про академічний рейтинг студентів НУБіП України	28
	1.9. Витяг із Правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках НУБіП України	33
	1.10. Інструкція щодо накладання дисциплінарних стягнень на мешканців гуртожитків – порушників правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках НУБіП України	36
2.	ЧАСТИНА ІІ. РОБОЧІ ДОКУМЕНТИ	40
	2.1. Загальні відомості про студентів групи	40
	2.2. План виховної роботи	44
	2.3. Облік присутності студентів на організаційно-виховних годинах	58
	2.4. Індивідуальна робота із студентами групи	62
	2.5. Облік досягнень та стягнень студентів групи	70
3.	ЧАСТИНА ІІІ. МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНИХ ГОДИН	78
	3.1. Орієнтовна тематика організаційно-виховних годин	78
	3.2. Методичні рекомендації щодо проведення першої лекції «Україна – суверенна демократична держава»	85
4.	ЧАСТИНА ІV. МЕТОДИКИ ДІАГНОСТИКИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА	95
	4.1. Загальні дані про студентів групи	95

	4.2. Визначення громадської активності студентів	96
	4.3. Опитування студентів для визначення їх господарської дбайливості	99
	4.4. Визначення рівня сформованості ціннісних орієнтацій студентів	101
	4.5. Соціометрична діагностика	104
	4.6. Дослідження самооцінки особистості	106
	4.7. Стиль спілкування	108
	4.8. Схема психолого-педагогічної характеристики особистості студента	111
	4.9. Характеристика вікових особливостей студентів	112
5.	ЧАСТИНА V. КАЛЕНДАР ПАМ'ЯТНИХ ТА СВЯТКОВИХ ДАТ	113
6.	ЧАСТИНА VI. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХУДОЖНІ КОЛЕКТИВИ, ГУРТКИ, СТУДІЇ, КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ, СПОРТИВНІ СЕКЦІЇ ТА АБОНЕМЕНТНІ ГРУПИ, ЯКІ ДІЮТЬ В УНІВЕРСИТЕТІ	114
7.	ЧАСТИНА VII. ГЛОСАРІЙ	117

ПЕРЕДМОВА

«... Нам слід подбати про якість вищої освіти не лише з позицій нормативних установок, а й позицій людської гідності викладача вищої школи, який передає своїм вихованцям не лише інформацію, а вкладає в них своє ставлення до професії, виконання професійних обов'язків, свою професійну культуру. Тобто викладачу треба не лише підраховувати кількість знань, умінь, навичок, які за відведені години засвоїв студент, а й те, яку людину ми виховали за роки навчання у вищому навчальному закладі»

С. М. Ніколаєнко

Шановний наставнику, сучасне суспільство потребує ефективної системи виховної роботи, особливо у вищих навчальних закладах, де формується майбутня інтелігенція української держави. В сучасних умовах зростає роль наставника, який здійснює роботу не лише із формування студентського колективу групи, а й забезпечує координацію індивідуальних програм навчання та виховання студентів (тьюторство).

Запорукою ефективного виховного впливу на особистість студента є високий рівень педагогічної кваліфікації наставника. У зв'язку з цим у Національному університеті біоресурсів і природокористування України щороку проводиться науково-методичний семінар наставників студентських груп. Метою семінару є підвищення психолого-педагогічної компетентності науково-педагогічних працівників, яким довірено опікати студентські групи.

Фахівці Гуманітарно-педагогічного факультету пропонують журнал та основні методичні матеріали наставника студентської групи. Він є офіційним робочим документом, у якому науково-педагогічний працівник (далі – НПП) здійснює фіксацію проведеної роботи з академічною групою та кожним студентом зокрема (індивідуальна робота). Журнал, що видається у цьому році, спрямований на дебюрократизацію освітнього процесу, зменшення навантаження на наставника щодо заповнення різноманітних даних та передбачає забезпечення НПП необхідним методичним інструментарієм для організації ефективної виховної роботи зі студентською групою. Такий підхід, на наше переконання, дозволить наставнику сконцентрувати свою увагу на безпосередній взаємодії із студентською групою та кожним її індивідом.

«... Якщо медикам ми ввіряємо наше здоров'я, то вихователям ввіряємо моральність і розум наших дітей, ввіряємо їхню душу, а разом з тим і майбутнє нашої Вітчизни» (Дж. Локк)

«Посада вихователя набагато важливіша і вагоміша за найвищі посади в державі» (К. Ушинський)

Наснаги і успіхів Вам, дорогі колеги!

ЧАСТИНА I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ

1.1. Витяг із Закону України «Про вищу освіту» (01.07.2014)

Розділ VI ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Стаття 26. Основні завдання вищого навчального закладу

1. Основними завданнями вищого навчального закладу є:

1) провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;

2) для університетів, академій, інститутів - провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;

3) участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;

4) **формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;**

5) забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

6) **створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;**

7) збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;

8) поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;

9) налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;

10) вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці.

Стаття 40. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Студентське самоврядування - це право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу. Усі студенти (курсанти), які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів).

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, статутом вищого навчального закладу та положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

3. Органи студентського самоврядування діють на принципах:

- 1) добровільності, колегіальності, відкритості;
- 2) виборності та звітності органів студентського самоврядування;
- 3) рівності права студентів (курсантів) на участь у студентському самоврядуванні;
- 4) незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

4. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, вищого навчального закладу. Залежно від контингенту студентів (курсантів), типу та специфіки вищого навчального закладу студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу.

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо).

Представницькі, виконавчі та контрольно-ревізійні органи студентського самоврядування обираються строком на один рік. Студенти

(курсанти), обрані до складу органів студентського самоврядування, можуть бути усунені із своїх посад за результатами загального таємного голосування студентів. Для ініціювання такого голосування потрібно зібрати підписи не менш як 10 відсотків студентів (курсантів) вищого навчального закладу.

Керівник студентського самоврядування та його заступники можуть перебувати на посаді не більш як два строки.

З припиненням особою навчання у вищому навчальному закладі припиняється її участь в органі студентського самоврядування у порядку, передбаченому положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

Орган студентського самоврядування може бути зареєстрований як громадська організація відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

5. Органи студентського самоврядування:

1) беруть участь в управлінні вищим навчальним закладом у порядку, встановленому цим Законом та статутом вищого навчального закладу;

2) беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;

3) проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;

4) беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти;

5) захищають права та інтереси студентів (курсантів), які навчаються у вищому навчальному закладі;

6) делегують своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів;

7) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

8) беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

9) розпоряджаються коштами та іншим майном, що перебувають на балансі та банківських рахунках органів студентського самоврядування;

10) вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм;

11) вносять пропозиції щодо розвитку матеріальної бази вищого навчального закладу, у тому числі з питань, що стосуються побуту та відпочинку студентів;

12) мають право оголошувати акції протесту;

13) виконують інші функції, передбачені цим Законом та положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

6. За погодженням з органом студентського самоврядування вищого навчального закладу приймаються рішення про:

1) відрахування студентів (курсантів) з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;

2) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

3) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

4) призначення заступника декана факультету, заступника директора інституту, заступника керівника вищого навчального закладу;

5) поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку;

6) затвердження правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу в частині, що стосується осіб, які навчаються;

7) діяльність студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

7. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) студентів (курсантів), які:

1) ухвалюють положення про студентське самоврядування вищого навчального закладу, визначають структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;

2) заслуховують звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дають їм відповідну оцінку;

3) затверджують процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;

4) затверджують річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносять до нього зміни та доповнення, заслуховують звіт про його виконання;

5) обирають контрольно-ревізійну комісію з числа студентів (курсантів) для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

1.2. Витяг із Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (16.06.2014)

ВСТУП

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (*patria*) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу.

Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру та історію, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання дітей і молоді. Вони уже ввійшли до освітнього і

загальновиховного простору, але нинішні суспільні процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери.

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України.

Серед них Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорозьке, Гетьманщина, Українська Народна Республіка, Гетьманат Павла Скоропадського, Західноукраїнська Народна Республіка, Карпатська Україна та інші українські визвольні проекти. На особливу увагу заслуговує формування української політичної культури в часи Речі Посполитої та Австро-Угорщини, нове осмислення ролі Кримського Ханату як держави кримськотатарського народу, включно з тривалим воєнним протистоянням і плідною військовою та культурною співпрацею.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ-ХХІ століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності та ін.

Важливим завданням є розгляд порівняльно-історичних відомостей про переривання державності в інших європейських країнах, які сьогодні представлені потужними європейськими націями. Спеціального розгляду потребують історичні обставини, що призводять до переривання державницької традиції.

Разом із тим, національно-патріотичне виховання не повинно прищеплювати ідеї культурного імперіалізму, тобто способу споглядання світу лише очима власної культури. Ця Концепція виходить з ідеї об'єднання різних народів, національних та етнічних груп, які проживають на території України, довкола ідеї української державності, українського громадянства, що виступають загальними надбаннями, забезпечують їхній всебічний соціальний та культурний розвиток. Українська держава заперечує будь-які форми дискримінації, підтримуючи всі мови і культури, що зазнали такої дискримінації в часи колоніальної залежності України.

На жаль, до сьогодні українська освіта не мала переконливої і позитивної традиції, досвіду щодо виховання патріотизму в дітей та молоді, у попередні

часи боялися взагалі терміну “національний”, а “патріотичне виховання” сприймали винятково в етнонародному або неорадянському вимірі.

Протягом останніх десятиліть було розроблено низку концепцій:

Концепція національної системи виховання (1996);

Концепція національно-патріотичного виховання (2009);

Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013-2017 рр.;

Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012).

Проте жодна з них не була розгорнута і не втілювалася в конкретні кроки з реалізації через зміну векторів розвитку держави і, відповідно, освітньої політики, через різні уявлення правлячих еліт на ідеологію і напрями розвитку освіти.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність всіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Відтак, враховуючи всі обставини, виникає гостра потреба у розробленні концепції, яка б визначала нову стратегію цілеспрямованого і ефективного процесу виховання суб'єкта громадянського суспільства, громадянина-патріота України.

1. Мета та завдання національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до

виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

Патріотичне виховання – складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Його зміст визначається національними інтересами України і покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози. Робота з військово-патріотичного виховання учнівської молоді має проводитися комплексно, в єдності всіх його складників спільними зусиллями органів державного управління, а також освітніх закладів, сім'ї, громадських організацій та об'єднань, Збройних Сил України, інших силових структур.

Системна організація військово-патріотичного виховання молоді має бути спрямована на підготовку її до оволодіння військовими професіями, формування психологічної та фізичної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Вітчизни.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника вітчизни, героя;

- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;

- сприяння набуттю дітьми та молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;

- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;

- культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи;

- формування мовленнєвої культури;

- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму.

3. Шляхи реалізації патріотичного виховання дітей та молоді

3.1. Удосконалення нормативно-правової бази патріотичного виховання молоді:

- підготовка нормативно-правових документів з питань національно-патріотичного виховання молоді, внесення відповідних змін до законодавства;

- розроблення державних і громадських заходів з інформаційної безпеки, спрямованих на запобігання негативним наслідкам впливу інформаційної війни;

- розроблення порядку державного фінансування заходів, спрямованих і на національно-патріотичне виховання молодих людей;

- підготовка комплексної програми військово-патріотичного виховання та нормативно-методичного забезпечення її реалізації з метою виховання здорового підростаючого покоління, готового захищати національні інтереси та територіальну цілісність України;

- вироблення науково-теоретичних і методичних засад патріотичного виховання молоді: включення проблематики патріотичного виховання молоді до дослідницьких програм та планів наукових і навчальних закладів (через світову історію можна показати, як державність поновлювали інші народи, зокрема чехи та поляки; через зарубіжну літературу показати, як ці народи

утверджували свою ідентичність; через дисципліни природничо-наукового циклу розкрити здобутки українців у науці і техніці, якими слід пишатися тощо, бо тільки цілісна і системна картина гарантуватиме досягнення мети Концепції);

- вивчення потреб молоді, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень;

- забезпечення активної участі сім'ї та родини в розвитку фізичного і морального здорової, патріотично налаштованої зростаючої особистості.

3.4. Інформаційне забезпечення національно - патріотичного виховання дітей та молоді:

- організація у теле-, радіопрограмах, Інтернет-ресурсах та в друкованій пресі постійно діючих рубрик, що популяризують українську історію, боротьбу українського народу за незалежність, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання різних соціальних інституцій; підтримка україномовних молодіжних засобів масової інформації;

- запобігання пропаганді в засобах масової інформації культу насильства, жорстокості і бездуховності, поширення порнографії та інших матеріалів, що суперечать загальнолюдським та національним духовним цінностям, заперечують суверенність Української держави;

- виробництво кіно - і відеофільмів, підтримка видання науково-популярної, наукової, художньої літератури національно-патріотичного спрямування;

- підготовка інформаційної та науково-популярної літератури для батьків з питань патріотичного виховання дітей та молоді у сім'ї; висвітлення в засобах масової інформації кращого досвіду родинного виховання;

- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, публікація розсекречених архівних документів, видання історичної науково-популярної літератури, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, книг патріотичної спрямованості.

Процес патріотичного виховання дітей і молоді повинен мати випереджувальний характер, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку дитини та особистісним характеристикам.

1.3. Витяг із Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

Основні проблеми, виклики та ризики

Розбудова національної системи освіти в сучасних умовах з урахуванням кардинальних змін у всіх сферах суспільного життя, історичних викликів XXI століття вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі.

Серед зазначених проблем актуальними є:

недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці;

обмеженість доступу до якісної освіти окремих категорій населення (діти, які проживають у сільській місцевості, діти з особливими освітніми потребами, обдарована учнівська молодь, діти мігрантів);

відсутність цілісної системи виховання, фізичного, морального та духовного розвитку і соціалізації дітей та молоді;

зниження суспільної моралі, духовності, культури поведінки частини учнівської та студентської молоді;

недостатня орієнтованість структури і змісту професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти на потреби ринку праці та сучасні економічні виклики;

невідпрацьованість ефективної системи працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, їх професійного супроводження;

недосконалість системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти;

повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій;

недостатній рівень соціально-правового захисту учасників навчально-виховного процесу, відсутність цілісної системи соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників, невисокий рівень заробітної плати таких працівників;

відсутність системи мотивацій і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти, нівелювання ризиків у зазначеній діяльності;

недостатній розвиток громадського самоврядування навчальних закладів, недосконалість механізмів залучення до управління освітою та її оновлення інституцій громадянського суспільства, громадськості.

III. Мета, стратегічні напрями та основні завдання Національної стратегії

Метою Національної стратегії є:

підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки;

забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя.

Стратегічні напрями розвитку освіти

Стратегічними напрямками державної політики у сфері освіти повинні стати:

реформування системи освіти, в основу якої покладатиметься принцип пріоритетності людини;

оновлення згідно з вимогами часу нормативної бази системи освіти;

модернізація структури, змісту та організації освіти на засадах компетентнісного підходу;

створення та забезпечення можливостей для реалізації різноманітних освітніх моделей, створення навчальних закладів різних типів і форм власності;

побудова ефективної системи національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді (на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України і світу, підготовка молоді до свідомого вибору сфери життєдіяльності);

забезпечення доступності та безперервності освіти протягом усього життя;

формування безпечного освітнього середовища, екологізації освіти;

розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі;

інформатизація освіти, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки;

забезпечення проведення національного моніторингу системи освіти;

підвищення соціального статусу педагогічних і науково-педагогічних працівників;

створення сучасної матеріально-технічної бази системи освіти.

1.4. Витяг із Програми розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування України на 2015-2020 роки «Голосіївська ініціатива – 2020»

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Програма розроблена з метою здійснення якісних і кількісних перетворень в НУБіП України для набуття ним повноцінних характеристик статусу дослідницького університету України, як одного з лідерів освіти та науки світового рівня. Основним завданням запропонованих змін має стати формування Університету як головного галузевого навчально-наукового центру України з підготовки науково-педагогічних, наукових, управлінських і фахових кадрів вищої кваліфікації для органів влади, сільського господарства та пов'язаних з ним суміжних галузей економіки та сфер суспільного життя.

Місія Університету: створювати, систематизувати, зберігати і поширювати сучасні наукові знання для покращення якості життя людей; готувати фахівців європейського і світового рівня інтелектуального та особистісного розвитку. Свою місію НУБіП України реалізовує через основні напрями розвитку, до яких належать суспільно-виховна, міжнародна, освітньо-навчальна, науково-дослідницька, інноваційна виробничо-господарська діяльність та інші. Ці напрями реалізуються конкретними кроками розвитку.

НАПРЯМ 3. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ВИХОВНА РОБОТА. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ТА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК МОЛОДІ

Основною метою виховання студентської молоді є формування патріотично налаштованих громадян України з високими моральними цінностями та духом, людськими ідеалами та переконаннями, знанням історії і культури українського народу, національною свідомістю та людською гідністю, любов'ю до рідної землі, родини, свого народу, колективу Університету, бажанням працювати задля розквіту держави, готовністю в будь-який час стати на захист Батьківщини, глибоким розумінням громадянського обов'язку, повагою до Конституції України, законів України, державної мови і символіки, історії Університету та його видатних учених.

Для реалізації цих цілей ставиться за мету створити нові, більш сучасні умови для розвитку особистості, реалізації творчого потенціалу, особистих здібностей у сфері професійних, спортивних та мистецьких талантів шляхом організації більшої кількості клубів за інтересами,

фестивалів, семінарів, практикумів, спортивних подій. На реалізацію цього напрямку спрямовані такі цілі.

Ціль 3.1.1 Пріоритетний розвиток студентського самоврядування через активізацію роботи студентської організації та студентського містечка, студентської профспілкової організації, підвищення професіоналізму лідерів та активістів студентського самоврядування, оновлення і забезпечення рейтингової системи поселення в гуртожиток, виховання сумлінної поведінки, відповідального ставлення до членів колективу, майна університету.

Ціль 3.1.2 Створення в гуртожитках і на території студентського містечка умов для вільного розвитку особистості, забезпечення реалізації творчих ідей, самовиховання і самовдосконалення, вияву індивідуальних здібностей, обдарованості й талантів, самореалізації в сфері наукової, професійної, художньо-естетичної, спортивно-оздоровчої діяльності.

Ціль 3.1.3. Розробка річних комплексних програм виховної роботи із студентством для факультету, інституту (включаючи програму тренінгу "Школа першокурсника").

Ціль 3.1.4. Створення в гуртожитках та на території студентського містечка умов для вільного розвитку особистості, забезпечення реалізації творчих ідей, самовиховання і самовдосконалення, вияву індивідуальних здібностей, обдарованості і талантів, самореалізації в сфері наукової, професійної, художньо-естетичної, спортивно-оздоровчої діяльності.

Ціль 3.1.5. Забезпечення повноцінного розвитку молоді, охорона і зміцнення її фізичного, психічного та духовного здоров'я, захист соціальних прав, формування здорового способу життя шляхом проведення масових загальноуніверситетських заходів.

Ціль 3.1.6. Формування незалежних студентських ЗМІ (випуск електронної студентської газети) та створення FM радіостанції, озвучення в основних корпусах і будівлях Університету (гуртожитках).

Ціль 3.1.7. Створення Міжнародної асоціації випускників НУБіП України, - сприяння налагодженню контактів органів студентського самоврядування Університету з українськими та міжнародними студентськими організаціями.

Ціль 3.1.8. Моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у громадській роботі, мистецькі та спортивні досягнення тощо.

Ціль 3.1.9. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників, в т. ч. наставників академічних груп, з питань оновлення змісту виховної роботи, психологічної і педагогічної компетентності.

**1.5. Етичний кодекс науково-педагогічного працівника НУБіП
України (Ухвалено рішенням вченої ради НУБіП України
від 24.06.2015 р., протокол №11)**

Метою кодексу є утвердження у професійній діяльності науково-педагогічного працівника НУБіП України морально-етичних цінностей і професійних норм на засадах гуманності, толерантності, поваги до гідності кожної людини, конфіденційності, довіри, співпраці, ввічливості та відповідальності.

**Норми етичної поведінки науково-педагогічних працівників НУБіП
України**

1. Етична поведінка стосовно професії

1.1. Постійно саморозвиватися та самовдосконалюватися у професійній сфері.

1.2. Працювати над розробкою власних та впровадженням інших сучасних педагогічних технологій, методик і програм.

1.3. Підвищувати якість та ефективність надання освітніх послуг.

1.4. Постійно дбати про культуру своєї поведінки, мови і спілкування. Не допускати ненормативної лексики, грубих і образливих висловлювань.

1.5. Підвищувати статус та престиж наукової і педагогічної діяльності.

1.6. Сприяти розповсюдженню наукових знань.

1.7. Визнавати пріоритети професійної і громадянської відповідальності над власними інтересами.

2. Етична поведінка стосовно студентів

2.1. Бути відповідальним за професійний і моральний розвиток студентів.

2.2. Поважати особистість студента і гарантувати захист його гідності та прав.

2.3. Здійснювати професійну взаємодію із студентською молоддю на засадах педагогіки співробітництва, суб'єкт - суб'єктних відносин.

2.4. Дотримуватися високого рівня культури поведінки, поводитися зі студентами і колегами стримано, тактовно, ввічливо, толерантно.

2.5. Не вимагати і не брати жодної оплати чи іншого доходу від студентів. Не допускати позастатутних відносин.

2.6. Враховувати індивідуальні нахили, потреби та інтереси кожного студента, надавати їм можливість конструювати власний професійний розвиток (відповідно до чинних норм), виховувати у студентській молоді відповідальність за власний вибір, професію, власне життя, поведінку і життя на Землі.

2.7. Створювати умови для саморозкриття та самореалізації студентської молоді, виховувати у студентів доброзичливість, гідність та оптимізм.

2.8. Проводити індивідуально-виховну роботу зі студентами, які проживають у гуртожитках, цікавитись їхнім особистим життям, вивчати морально-духовний стан студентів та аспірантів і сприяти його розвитку.

2.9. У всіх випадках, коли погляди студента на процес навчання чи виховання певною мірою відрізняються від думки педагога, науково-

педагогічний працівник повинен толерантно вислухати та знайти порозуміння зі студентом.

2.10. Критика стану успішності студента з навчальної дисципліни має бути конструктивною і спрямованою на покращення рівня його знань.

3. Етична поведінка стосовно колег

3.1. Визнавати різні погляди, підходи, форми та методи здійснення освітньої та наукової діяльності колег, висловлювати критичні зауваження та пропозиції коректно й аргументовано.

3.2. Відстоювати професійну честь і гідність своїх колег, не допускати осуду, упередженої критики на їхню адресу.

4. Етична поведінка стосовно наукової діяльності

4.1. Забезпечувати бездоганну чесність і прозорість на всіх етапах наукового дослідження та вважати неприпустимим прояви шахрайства, зокрема фабрикування та фальшування даних, плагіату.

4.2. Нести особисту відповідальність за результати дослідження.

4.3. Інформувати суспільство про можливі негативні наслідки застосування результатів наукового дослідження.

4.4. Відстоювати авторські ідеї, не дивлячись на авторитети чи кон'юнктуру.

4.5. Критично ставитися до особистих досягнень, дотримуватися наукової чесності, скромності та коректності.

4.6. Висловлювати свою думку про роботу та наукові досягнення колег (здобувачів) чесно, чітко та неупереджено.

4.7. При рецензуванні наукових робіт зберігати незалежність і об'єктивність думок та суджень.

4.8. Не повторювати свої наукові публікації з метою підвищення їх кількості.

4.9. При публікації результатів дослідження, що проводилося групою вчених, всі, хто брав творчу участь у роботі, мають бути зазначеними як автори; у разі необхідності може бути зазначено їхній особистий внесок.

5. Етична поведінка стосовно навколишнього середовища

5.1. Економно використовувати природні та енергетичні ресурси.

5.2. Шанобливо і відповідально ставитися до матеріальних цінностей університету.

5.3. Під час проведення досліджень із тваринами дотримуватися принципів біоетики.

5.4. Професійну діяльність спрямовувати на дотримання принципів сталого розвитку суспільства.

Відповідальність

У разі порушення кодексу до винних осіб можуть бути застосовані методи дисциплінарного впливу, передбачені Статутом університету та чинним законодавством.

1.6. Витяг із Концепції виховної роботи в НУБіП України

З проголошенням Державного суверенітету в Україні намітились докорінні соціально-економічні та суспільно-політичні перетворення. З урахуванням конкретно-історичного моменту, потреб держави, економіки та громадян здійснюється реформування системи аграрної вищої освіти. Визначення навчальних закладів із статусом «вищий», запровадження багатоканального фінансування освіти, становлення навчальних закладів недержавної форми власності, утвердження ступеневої системи підготовки фахівців, наближення системи вищої освіти України до вимог Болонського процесу та запровадження кредитно-модульної системи навчання, розвиток органів студентського самоврядування спричинили зміну ролі студентів у навчально-виховному процесі. У зв'язку з цим виникла потреба у переосмисленні усієї системи виховної роботи у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. *По-перше*, студенти університету виступають не лише об'єктом виховання, а й його активними учасниками, суб'єктами предметно-практичної діяльності, які через самоактуалізацію, самовиховання, самовдосконалення формують і розвивають кращі якості своєї особистості. *По-друге*, між вихователями (науково-педагогічними працівниками) та студентами у досягненні спільних цілей складаються паритетні відносини співпраці (педагогіка співробітництва). *По-третьє*, запровадження кредитно-модульної системи навчання передбачає скорочення аудиторного навантаження студентів та поглиблення дискретності виховного впливу. З огляду на зазначене суттєво зростає роль наставників академічних груп як керівників індивідуальних програм навчання та виховання студентів (тьюторів). *По-четверте*, важливим і ефективним інститутом формування високоосвіченого фахівця-аграрника є орган студентського самоврядування – Студентська організація НУБіП України, яка розглядається як школа лідерства, одна із форм самовиховання молоді, підготовки майбутнього керівника-організатора та вихователя членів трудових колективів. Студентська організація тісно співпрацює з широким спектром молодіжних громадських організацій.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Метою виховання студентів у Національному університеті біоресурсів і природокористування України є створення умов для набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної приналежності особистих рис громадянина України, розвиненої духовності, фізичної досконалості, розумової, моральної, художньо-естетичної, правової, політичної, трудової, екологічної культури.

Основними завданнями виховання є:

- формування у студентів наукового світогляду;
- вироблення умінь і навичок культури розумової праці;
- вироблення навичок і звичок моральної поведінки, реалізація яких стала б потребою особистості;
- психологічна підготовка студентської молоді до праці та активної взаємодії;
- формування у студентів естетичних почуттів, поглядів і переконань;
- виховання потреби і здатності студента створювати прекрасне;
- формування здорової зміни фахівців-аграрників;
- створення умов для реалізації творчого потенціалу особистості студента, розвитку його нахилів і обдарувань;
- формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави;
- виховання у студентів високої мовної культури;
- формування національної гідності, самоповаги на основі успадкування духовних надбань українського народу;
- прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій усіх народів, що населяють Україну;
- формування правової культури, виховання поваги до законів і норм співжиття у своєму колективі і суспільстві.

СУБ'ЄКТИ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До суб'єктів виховної роботи в Національному університеті біоресурсів і природокористування України належать ректор, проректори, декани та їх заступники, завідувачі кафедр, керівники підрозділів (відділ виховної роботи та студентських справ), науково-педагогічні працівники, студентський актив (старости, представники структур студентського самоврядування – Студентської організації та первинної профспілкової організації студентів та аспірантів).

Основними функціями наставника стали: *по-перше*, допомога студентам у створенні студентського колективу групи (анкетування, соціометрія, інтерв'ювання тощо); *по-друге*, проведення індивідуальної виховної роботи; *по-третє*, налагодження зв'язків з батьками студентів; *по-четверте*, з'ясування проблем студентів та надання їм консультативної допомоги (гуртожитки); *по-п'яте*, планування та проведення заходів організаційної та виховної роботи в студентській групі; *по-шосте*, надання допомоги студентам у виборі дисциплін із циклу ненормативних; *по-сьоме*, надання допомоги студентам та випускникам у питаннях вторинної зайнятості та працевлаштування; *по-восьме*, регулярне заповнення журналу наставника, який є документом суворої звітності.

Важливим завданням наставників є діагностика особистості студента.

Обов'язковим для наставників є ведення журналу, в якому поряд із ознайомленням з основними нормативними та організаційно-методичними документами НУБіП України, записують інформацію, заходи, щодо практичної роботи з підопічною групою в цілому та індивідуальну роботу. Серед вимог до заповнення журналу наставника — план та звіт із виховної роботи за поточний рік, відомості про студентів.

НАПРЯМИ ВИХОВАННЯ

У виховній роботі зі студентами Національного університету біоресурсів і природокористування України можна виділити такі напрями:

Розумове виховання – забезпечує розвиток культури мислення, розумових та інтелектуальних здібностей студентів. Розумове виховання в університеті значною мірою реалізується в навчальному процесі, а також шляхом проведення різноманітних науково-практичних конференцій, «круглих столів», семінарів, готуючись до яких студент самостійно працює над написанням доповіді, виступу, промови.

Моральне виховання – розвиток високої культури міжособистісних взаємин, формування гуманістичного світогляду, гуманного ставлення до людини, природи, переконань, що проявляються в дотриманні визначених норм поведінки в усіх сферах життєдіяльності. Моральне виховання здійснюється через лекційні курси, через діяльність усіх служб, підрозділів, кураторів. Окрім того, моральне виховання пронизує усю систему позааудиторної роботи: урочиста посвята в студенти першокурсників; проведення днів відкритих дверей; святкування знаменних дат університету, факультетів, кафедр, організація вечорів, концертів, проведення «днів кафедри», діяльність органів студентського самоврядування; залучення студентів до участі в акціях гуманітарного спрямування.

Громадянське виховання передбачає формування у майбутніх фахівців-аграрників громадянськості як фундаментальної, інтегративної, духовно-моральної якості, світоглядно-психологічної характеристики особистості, яка включає моральний, політичний, юридичний, соціальний аспекти.

Національно-патріотичне виховання спрямоване на розвиток у молодого покоління історичної пам'яті, виховання патріотичних почуттів, усвідомленої любові до України, почуття обов'язку та відповідальності за долю Батьківщини й готовність працювати на її благо, захищати та зміцнювати її міжнародний авторитет. Національне виховання здійснюється у навчальний і позанавчальний час: через лекційні курси, через роботу клубів за інтересами, гуртків; через організацію поїздок пам'ятними місцями, зустрічі з ветеранами праці і учасниками бойових дій; проведення наставниками організаційно-виховних годин тощо.

Політичне виховання спрямоване на формування у студентської молоді політичної культури, що включає розвиток уявлення про механізм

політичного процесу, способи досягнення політичної мети, знайомство із політичною діяльністю держави. Політичне виховання здійснюється у процесі навчальних занять соціально-гуманітарного циклу, а також через усю систему позааудиторної роботи наукових гуртків, клубів, конференцій, через лекції, зустрічі з політиками тощо.

Правове виховання – спрямоване на виховання правової культури студентської молоді та поваги до прав і свобод людини і громадянина, розширення знань про застосування на практиці законів держави. Воно здійснюється як під час навчального процесу, так і через позааудиторну діяльність: роботу органів студентського самоврядування, проведення семінарів, конференцій. Важливим суб'єктом правового виховання є студентське самоврядування та молодіжні громадські організації, які функціонують як інститути політичної системи та громадянського суспільства.

Трудове виховання передбачає формування творчої, активної, працелюбної особистості, яка має професійну майстерність, розвинені ділові якості, відповідальність, готовність до життєдіяльності в умовах ринкових відносин. Трудове виховання пов'язане з навчальною діяльністю, з участю в роботі наукових гуртків, конференцій, із вивченням додаткових навчальних курсів, з участю у конкурсах студентських наукових робіт.

Екологічне виховання спрямоване на формування екологічної культури особистості, що регулює взаємовідносини людини та природи і орієнтує особистість на збереження і відновлення природи як середовища проживання всього живого. Здійснюється екологічне виховання через лекційні курси екологічної спрямованості та через виділення екологічного компонента у більшості навчальних дисциплін, а також через роботу студентського наукового клубу, гуртків, екскурсій, турпоїздки, походи, проведення природоохоронних заходів.

Фізичне виховання – розвиток у студентів потреби здорового способу життя як невід'ємного елемента загальної культури особистості, протидія факторам, що негативно впливають на здоров'я колективу, вироблення вмінь самостійного використання методів і форм фізичної культури в трудовій діяльності та у відпочинку. Фізичне виховання реалізується в процесі всієї життєдіяльності університету: на заняттях з фізкультури, у роботі спеціальних медичних груп та груп лікувальної фізкультури, у роботі спортивних секцій, клубів, у проведенні спортивних змагань, турнірів, зустрічей, турпоходів тощо.

Естетико–художнє виховання передбачає розвиток естетичних почуттів, смаків, поглядів, формування естетичного ставлення до дійсності, творчої активності студентської молоді. Здійснюється через лекції, що містять естетичні витоки, а також у процесі роботи гуртків, клубів за інтересами, студій, участі студентів у художній самодіяльності, відвідуванні театрів, виставок, музеїв, зустрічей з діячами літератури та мистецтва.

1.7. Положення про наставника студентської групи

1. Загальні положення

1.1. Наставник студентської групи (курсу) – науково-педагогічний працівник, який за поданням деканату і відділу виховної роботи та студентських справ наказом ректора призначений виконувати у визначених студентських групах упродовж терміну їх навчання культурно-виховну роботу і є *особою, яка* здійснює окреме відповідальне доручення ректора, спрямоване на формування у студентів гармонійно розвиненої особистості, патріотичних якостей, особистих рис громадянина України, високої розумової, моральної, правової, екологічної, естетичної та трудової культури.

1.2. Згідно з чинним «Положенням про планування та облік навантаження науково-педагогічних працівників НУБіП України» частка культурно-виховної роботи наставнику академічних груп (курсу), який виконує додаткове важливе доручення з культурно-виховної роботи, може збільшуватись за рахунок зменшення навантаження з інших видів робіт.

1.3. Максимальна кількість академічних груп закріплених за наставником – не більше 5, або 125 студентів (5 * 25 осіб).

1.4. Наставником студентського курсу може бути НПП:

- який користується авторитетом, відзначається високими моральними якостями, володіє необхідною педагогічною майстерністю, організаторськими здібностями та може забезпечити позитивний виховний вплив на студентів;
- який професійно орієнтований за освітнім напрямом підготовки студентів і слухачів за спеціальністю, спеціалізацією, обраною навчальною програмою;
- стаж роботи якого у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації становить не менше двох років;
- який не піддавався дисциплінарним стягненням за невиконання обов'язків наставника.

1.5. Наставник може бути звільнений від виконання своїх обов'язків:

- наказом ректора університету з ініціативи деканату факультету, відділу виховної роботи та студентських справ, студентського самоврядування у випадку невиконання своїх обов'язків, або як такий, що не справився із роботою;
- за власним бажанням.

2. Обов'язки наставника

Наставник зобов'язаний:

2.1. Планувати виховну роботу для підопічних академічних груп студентського курсу та звітувати про її виконання деканату, відділу виховної роботи та студентських справ.

2.2. Здійснювати заходи, застосувати педагогічні впливи та прийоми, спрямовані на формування колективу студентського курсу та групи.

2.3. На основі всебічного вивчення особистості студента, його природних психофізіологічних особливостей проводити індивідуальну виховну роботу.

2.4. Діагностувати особистість студента, здійснювати моніторинг тенденцій студентського колективу курсу та групи.

2.5. Розробляти плани та проводити організаційно-виховні години для студентів академічних груп перших курсів з метою їх адаптації до нових умов вищого закладу освіти.

2.6. Сприяти організації змістовного дозвілля студентів, забезпечувати їх включення у різні форми самореалізації відповідно до здібностей та інтересів кожного, як під час теоретичного, так і практичного навчання у науково-дослідних господарствах.

2.7. Здійснювати контроль за дотриманням студентами правил проживання у гуртожитках (не рідше як один раз на тиждень проводити заходи в місцях безпосереднього проживання студентів), у встановленому порядку відповідати перед деканатом та ректоратом університету за грубі порушення вчинені студентами підопічних груп.

2.8. На основі всебічного аналізу вчинків студента, громадської активності, ставлення до навчання та за іншими визначеними критеріями виводити наприкінці навчального року оцінку за поведінку студенту, яка входить до характеристики, що видається навчальним закладом випускнику.

2.9. Надавати допомогу студентам у підборі місць розподілу та працевлаштуванні.

2.10. Брати участь у роботі науково-методичного семінару з питань організації виховної роботи, постійно підвищувати власну педагогічну кваліфікацію.

3. Права наставника

Наставник має право:

3.1. Пропонувати кращих студентів групи до нагородження та різних видів заохочення за успіхи у навчанні, науковій, спортивній, культурно-масовій та громадській роботі.

3.2. Давати пропозиції адміністрації про застосування установлених заходів дисциплінарного та адміністративного стягнення до студентів за допущені ними порушення правил внутрішнього розпорядку університету.

3.3. Оцінювати поведінку студента.

3.4. Ставати на захист студентів, коли до них, на думку наставника, застосовуються несправедливо завищені стягнення.

Відрахування студентів з університету з усіх причин, крім «за неуспішність», здійснюється тільки після погодження з наставником та органами студентського самоврядування.

3.5. Брати участь у розв'язанні питань призначення стипендії, поселення у гуртожитки студентів підопічного курсу.

4. Відповідальність наставника

Наставник відповідає:

4.1. За виконання обов'язків наставника та використання прав, передбачених цим положенням.

4.2. За дотримання конфіденційності в індивідуальній роботі із підопічними студентами та нерозповсюдження інформації, що особисто їх стосується.

4.3. За професійно-етичну коректність у роботі з колегами – науково-педагогічними працівниками, студентами та їхніми батьками.

1.8. Положення про академічний рейтинг студентів НУБіП України (15.01.2014)

I. Загальні положення

1.1. Рейтингова система оцінки діяльності студентів (далі – академічний рейтинг) – інструмент управління навчальним та виховним процесом, який передбачає ранжування студентів за результатами кумулятивної (накопиченої) оцінки їх персональних досягнень в навчальній, науковій, громадській, спортивній, мистецькій та інших видах діяльності.

1.2. Академічний рейтинг фіксує рівень підготовки та активності студента відносно інших студентів у співставних умовах.

1.3. Використання академічного рейтингу спрямоване на вирішення основних завдань:

- підвищення мотивації студентів до активної й рівномірної навчальної та наукової роботи протягом навчального року по засвоєнню фундаментальних основ наукових знань і вмінь, придбання професійних компетенцій;
- удосконалення планування та організації освітнього процесу за допомогою збільшення ролі індивідуалізації і диференціації навчання;
- упорядкування системи контролю знань, умінь і навиків;
- отримання диференційної й різнобічної інформації про якість і результативність навчання, а також про персональні академічні досягнення студентів для їх морального та матеріального заохочення;
- заохочення до занять спортом, культурно-масовою та іншими видами суспільно-корисної діяльності;
- одержання об'єктивних показників при підготовці наказів на преміювання та інших видів заохочень;
- надання переважного права при вступі до магістратури та аспірантури;
- надання переваг при відправленні на навчання або стажування у зарубіжні вузи;
- рекомендації при влаштуванні на роботу і інших форм заохочення;
- запровадження диференційованого поселення студентів, з урахуванням показників їх навчальної, наукової діяльності та громадської активності;
- визначення студентів переможців в інших номінаціях, де існує конкурентне середовище.

І в кінцевому підсумку, на основі співставлення здобутків студента по роках, можливе встановлення **рейтингу його особистого зростання**.

II. Порядок формування академічного рейтингу

2.1. Загальне керівництво формуванням академічного рейтингу здійснюють Студентські Рейтингові Комісії факультетів (далі – Комісія).

2.2. До складу Комісії входять за посадами: декан факультету, заступники декана, завідувач гуртожитку, голова Студентської організації факультету, голова студентської ради гуртожитку, голова Профспілкового комітету студентів та аспірантів факультету. Склад Комісії затверджується розпорядженням директора ННІ.

2.3. Головою Комісії є декан факультету.

2.4. Формування академічного рейтингу відбувається шляхом особистого занесення студентом даних про свої здобутки до відповідної електронної бази, яку старости академічних груп отримують в деканатах факультетів і передають кожному студенту особисто.

2.5. Облік здобутків здійснюється за період з 1 вересня минулого року до 1 вересня поточного року.

2.6. Студенти зобов'язані занести інформацію про свої здобутки до електронної бази, а староста академічної групи узагальнити (інформація узагальнюється за формою, що наведена в додатку № 2) та передати її для первинної перевірки достовірності контролерам першого рівня, до **1 травня** поточного навчального року.

2.7. До контролерів першого рівня відносяться:

- старости академічних груп, наставники академічних груп (всі блоки);
- методисти деканатів (блок 1);
- керівники наукових гуртків та клубів (блок 2);
- керівники відділів (секторів) студентських рад гуртожитків та студентських організацій факультетів (блоки 3, 4, 5, 6);
- керівники творчих колективів (гуртків) кафедри культурології (блок 4);
- тренери відповідних збірних команд по видам спорту (блок 5).

2.8. Після закінчення первинного контролю і приведення у відповідність, наведених студентами балів, старости академічних груп залишають у підсумковій таблиці (додаток № 3) лише тих студентів, які набрали сумарно по всіх блоках більше 500 балів і передають для вторинного контролю, до **20 травня** поточного навчального року (прикладаючи підсумкові таблиці, затверджені контролерами першого рівня).

2.9. Вторинний контроль здійснюють контролери другого рівня до яких належать:

- заступники деканів факультетів (всі блоки);
- голова студентської організації факультету (блок 3);
- завідувач кафедри культурології (блок 4);

- завідувач кафедри фізичного виховання (блок 5);
- голова студентської ради гуртожитку (блок 6);
- завідувач гуртожитку (блок 6);
- начальник відділу виховної роботи та студентських справ (блоки 3,4,5,6);

2.10. Після закінчення вторинного контролю і приведення у відповідність, наведених студентами балів, старости академічних груп залишають у підсумковій таблиці (додаток № 4) лише тих студентів, які набрали сумарно по всіх блоках більше 1000 балів і передають для остаточного контролю, **до 25 травня** поточного навчального року (прикладаючи таблиці, затверджені контролерами першого рівня та другого рівня).

2.11. Остаточний контроль здійснюється головою Студентської організації університету, деканами факультетів та директором ННЦ культурно-виховної та соціальної роботи, **до 28 травня** поточного навчального року.

2.12. Після проходження всіх рівнів контролю Студентські Рейтингові Комісії факультетів готують узагальнену виписку з академічного рейтингу (додаток № 5, 6) і подають на затвердження Директору ННЦ культурно-виховної та соціальної роботи, **до 3 червня** поточного року.

2.13. Студент має право, **до 1 вересня** поточного року, подати до деканату факультету бали для доповнення свого академічного рейтингу. Інформація подається у вигляді відповідних довідок (додаток № 7-18).

2.14. Особисту відповідальність за достовірність інформації, що міститься у виписці з рейтингу несе голова Комісії.

2.15. У разі виникнення спірних питань щодо відповідності наявних балів реальним навчальним, науковим, громадським та іншим видам досягнень, студент зобов'язаний подати відповідні довідки, що підтверджують той чи інший вид досягнень (додаток № 7-18).

2.15. Рейтинг складається з наступних блоків (додаток 1):

Блок 1. Навчальна робота (максимальна кількість балів – 525, коефіцієнт – 1,0)

- середній бал навчальної успішності студента (за підсумками двох останніх сесій);
- рівень володіння іноземною мовою;
- результати проміжної атестації (за результатами проміжних атестацій протягом останнього семестру).

Блок 2. Наукова робота (максимальна кількість балів – 700 коефіцієнт – 0,6)

- участь в роботі студентських наукових гуртків та студентського наукового клубу;

- участь у наукових конференціях, семінарах та конкурсах;
- опублікування наукових матеріалів;
- участь у виставках, форумах, фестивалях.

Блок 3. Участь у діяльності органів студентського самоврядування чи інших громадських об'єднаннях університету (громадська робота) (максимальна кількість балів – 500, коефіцієнт – 0,85)

- участь у діяльності Студентської організації;
- участь у діяльності Об'єднаного комітету студентських рад гуртожитків;
- участь у діяльності профспілкового комітету студентів та аспірантів;
- виконання функції старости академічної групи;
- участь у діяльності громадського формування з підтримки громадського порядку і захисту державного кордону;
- волонтерська робота.

Блок 4. Культурно-масова діяльність (максимальна кількість балів – 700, коефіцієнт – 0,6)

- участь у колективах художньої самодіяльності загальноуніверситетського рівня;
- участь у мистецьких заходах на рівні гуртожитку, факультету, університету тощо.

Блок 5. Спортивно-масова діяльність (максимальна кількість балів – 700, коефіцієнт – 0,6)

- членство в спортивно-оздоровчих секціях університету;
- членство в збірних командах;
- участь у спортивних змаганнях на рівні гуртожитку, університету тощо;
- присвоєння спортивного звання.

Блок 6. Соціальна активність (пасивність) студентів під час проживання у гуртожитках університету

- стягнення за порушення правил внутрішнього розпорядку;
- участь у заходах з впорядкування місць загального користування гуртожитків та прилеглої до них території.

2.16. Загальна кількість балів розраховується за формулою: (бали за навчальну роботу*1,0) + (бали за наукову роботу* 0,6) + (бали за громадську роботу* 0,85) + (бали за культурно-масову діяльність* 0,6) + (бали за спортивно-масову діяльність* 0,6) + (–) (бали за соціальну активність (пасивність) студентів під час проживання у гуртожитках університету).

2.17. На підставі затверджених академічних рейтингів відділ виховної роботи та студентських справ визначає переможців в наступних номінаціях:

1. Крайший студент – науковець НУБіП України (три ступені);
2. Крайший студент – спортсмен НУБіП України (три ступені);
3. Крайший студент – учасник художньої самодіяльності НУБіП України (три ступені);
4. Крайший студент НУБіП України – студент, який отримав максимальну кількість балів по всіх блоках (три ступені).

III. Система заохочення та стимулювання студентів

3.1. Сума балів, (отримана за формулою) надає студентам наступні права та можливості:

- 500 і більше балів – пріоритетне поселення в гуртожитки університету;
- 1000 і більше балів – отримання заохочень університетського рівня (премії, надання переважного права при вступі до магістратури та аспірантури, надання переваг при відправленні на навчання або стажування у зарубіжні вузи, рекомендації при влаштуванні на роботу тощо);
- 1200 і більше балів – заохочення обласного та міського рівня (грамоти та подяки, грошові заохочення, висування на іменні стипендії тощо);
- 1700 і більше балів – заохочення державного рівня (грамоти та подяки, грошові заохочення, висування на іменні стипендії тощо).

3.2. Витяги, із затверджених рейтингів, в обов'язковому порядку подаються до відділу виховної роботи та студентських справ (додаток № 5,6) при підготовці проектів наказів:

- на поселення;
- на преміювання та інші види заохочень.

IV. Нагородження переможців в номінаціях

4.1. Переможці в номінаціях:

1. Крайший студент науковець НУБіП України (три ступені);
2. Крайший спортсмен НУБіП України (три ступені);
3. Крайший учасник художньої самодіяльності НУБіП України (три ступені);
4. Крайший студент НУБіП України (три ступені) – нагороджуються на урочистостях, присвячених **Міжнародному дню студента, в листопаді місяці.**

1.9. Витяг із Правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках НУБіП України

1. Загальні положення

1.1. Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках (далі – Правила) Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі – НУБіП України) поширюються на гуртожитки студмістечка базового вищого навчального закладу (далі – БВНЗ) НУБіП України, які підпорядковуються безпосередньо директору студмістечка.

1.2. Правила розроблено у відповідності із Законом України «Про вищу освіту» та Примірним положенням про студентський гуртожиток вищого навчального закладу, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2007 року № 1004, Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 15.07.1996 р. № 245 та іншим чинним законодавством України.

3. Права і обов'язки мешканців гуртожитку

Мешканці гуртожитку мають право:

3.1. Користуватися приміщеннями навчального і культурно-побутового призначення, обладнанням і майном гуртожитку;

3.2. Вносити пропозиції щодо ремонту або заміни інвентарю в приміщеннях гуртожитку;

3.3. Обирати раду студентського гуртожитку і бути обраним до її складу;

3.4. Брати участь через студраду у вирішенні питань, пов'язаних з поліпшенням житлово-побутових умов, організації виховної роботи і дозвілля, роботи обслуговуючого персоналу тощо;

3.5. Звертатися із скаргами до керівництва навчального закладу щодо роботи обслуговуючого персоналу та житлово-побутових умов, які не відповідають вимогам Положення про студентський гуртожиток і нормам обладнання та утримання гуртожитків.

Мешканці гуртожитку зобов'язані:

3.6. Знати і суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку та розпорядку денного в гуртожитку;

3.7. Підтримувати чистоту і порядок у житлових кімнатах, місцях загального користування і брати участь у всіх інших видах робіт, пов'язаних із самообслуговуванням, прибирати житлові кімнати і блоки;

3.8. Забезпечити наявність дублікатів ключів від кімнати в завідувача гуртожитку, а в разі заміни замка у дверях – здати йому відповідний дублікат ключів;

3.9. Дбайливо ставитись до державної власності – приміщень, обладнання, майна гуртожитку, економно витратити електроенергію, газ і воду;

3.10. Своєчасно вносити плату у встановлених розмірах за користування гуртожитком, постільними речами і за всі додаткові платні послуги, якими вони особисто користуються;

3.11. Особисті речі, що не потребують щоденного використання, здавати до камери схову. За речі, які не зберігаються в камері схову, адміністрація відповідальності не несе;

3.12. При залишенні кімнати необхідно вимкнути світло, зачинити вікна, здати ключ від кімнати черговому вахтеру;

3.13. Своєчасно давати заявки на ремонт електричного, сантехнічного обладнання і меблів;

3.14. Відшкодувати заподіяні матеріальні збитки відповідно до діючого законодавства;

3.15. Про всі надзвичайні події у гуртожитку терміново сповіщати завідуючого гуртожитком і студентську раду;

3.16. Дотримуватись правил техніки безпеки, пожежної безпеки при користуванні електричними і газовими приладами, не встановлювати без дозволу адміністрації гуртожитку додаткові електроспоживаючі прилади (електричні чайники, кип'ятильники, електронагрівачі тощо);

3.17. При залишенні гуртожитку на тривалий термін (понад один тиждень), а також при виїзді на канікули або практику, письмово попереджати завідуючого гуртожитком (вказати адресу, куди вибув), одержане майно і ключ від кімнати здати завідуючому гуртожитком, а особисті речі - до камери схову;

3.18. Після закінчення навчання в навчальному закладі або при достроковому позбавленні права на проживання виїхати із гуртожитку в трьохденний термін;

3.19. При тимчасовому виїзді із гуртожитку повідомити про це старосту кімнати (повідомивши адресу, куди від'їжджає).

Мешканцям гуртожитку забороняється:

3.20. Порувувати правила внутрішнього розпорядку в гуртожитку, а також техніку безпеки при користуванні електричними та газовими приладами;

3.21. Самовільно переселятися із однієї кімнати в іншу;

- 3.22. Переробляти і переносити інвентар та меблі із однієї кімнати до іншої або виносити їх із робочих кімнат;
- 3.23. Прати білизну, чистити одяг і взуття в житлових кімнатах та місцях не призначених для цього;
- 3.24. Змінювати дверний замок без відома завідувача гуртожитку;
- 3.25. Наклеювати або прибивати на стінах і шафах оголошення, розклади, фотографії, малюнки та інше;
- 3.26. Самовільно проводити переобладнання і ремонт електроустаткування, вмикати електроопалювальні прилади в житлових кімнатах;
- 3.27. Порушувати тишу з 22⁰⁰ до 07⁰⁰ години;
- 3.28. Залишати сторонніх осіб після 23⁰⁰ без письмового дозволу завідувача гуртожитку;
- 3.29. Приносити і вживати спиртні напої, наркотичні засоби, палити в житлових, робочих кімнатах та місцях загального користування, з'являтися у гуртожитку у нетверезому стані;
- 3.30. Створювати шум, а також вмикати радіотелевізійну апаратуру на гучність, яка перевищує звукоізоляційні властивості кімнати;
- 3.31. Тримати тварин.

4. Заохочення і стягнення

4.1. За активну участь у культурно-масових заходах і роботі щодо поліпшення умов і побутового обслуговування мешканці гуртожитку можуть бути заохочені.

4.2. За порушення правил внутрішнього розпорядку і денного режиму в гуртожитку на мешканців накладаються стягнення:

- зауваження;
- догана;
- непоселення в гуртожиток з наступного навчального року;
- розірвання договору найму на проживання;
- відрахування із числа студентів університету.

4.3. Заохочення і стягнення мешканцям гуртожитків, студентам і аспірантам у встановленому порядку виносяться ректором НУБіП України за поданням студентської ради і завідуючого гуртожитком або директора студмістечка, погодженим із Студентською організацією, Профкомом студентів.

1.10. Інструкція щодо накладання дисциплінарних стягнень на мешканців гуртожитків - порушників правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках НУБіП України

Відповідно до **Примірного положення про студентський гуртожиток вищого навчального закладу та Правил внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Національного університету біоресурсів і природокористування України (надалі -Університет)** у разі їх порушення на винну особу може бути накладене одне з наступних дисциплінарних стягнень:

- зауваження;
- догана;
- непоселення в гуртожиток з наступного навчального року;
- розірвання договору найму на проживання;
- відрахування із числа студентів Університету.

З метою упорядкування, приведення до однозначності накладання відповідних видів дисциплінарних стягнень та з метою запобігання зловживань з боку посадових осіб та органів студентського самоврядування Університету надаємо наступні рекомендації щодо накладання дисциплінарних стягнень за порушення правил внутрішнього розпорядку у гуртожитках Університету (див. Таблицю 1).

Якщо мешканець гуртожитку, на якого накладено той чи інший вид дисциплінарного стягнення не згодний з таким рішенням, він має право подати скаргу у вищестоящий орган, а саме:

- рішення студентської ради студент може оскаржити шляхом подачі скарги у відповідний деканат факультету на ім'я декана.
- рішення деканату студент може оскаржити шляхом подачі скарги до Комісії на ім'я голови Комісії.

У разі незгоди з рішенням Комісії правопорушник має право захистити свої права згідно вимог чинного законодавства в судовому порядку.

Слід зазначити, що особа в разі вчинення більш тяжкого правопорушення може бути притягнена як до адміністративної, так і до кримінальної відповідальності відповідно до вимог чинного законодавства України.

Таблиця 1

Вид порушення	Вид стягнення	Суб'єкт застосування стягнення	Форма
<i>І. Питання, що входять до компетенції студентських рад гуртожитків та адміністрації гуртожитків</i>			
<p>1. Антисанітарний стан в кімнаті. 2. Відмова від участі у роботах по самообслуговуванню гуртожитку щодо підтримки в ньому чистоти та порядку 3. Самостійне проведення електромонтажних та ремонтних робіт сантехнічного обладнання без погодження із відповідними службами Університету та завідувачем гуртожитку. 4. Пошкодження чи перероблення інвентарю і меблів. 5. Перенесення інвентарю і меблів з одного приміщення до іншого або винесення їх із гуртожитку без дозволу завідувача гуртожитку. 6. Порушення тиші з 22-00 до 07-00 год. 7. Утримування в гуртожитку тварин. 8. Паління в гуртожитку тютюнових виробів та інших легко наркотичних речовин. 9. Прання білизни та одягу в житлових кімнатах та місцях не призначених для цього. 10. Заміна дверного замка без відома завідувача гуртожитку. 11. Наклеювання або прибивання на стінах і шафах оголошень, розкладів, фотографій, малюнків тощо. 12. Відсутність ключа від кімнати у шафі для зберігання дублікатів ключів від кімнат гуртожитку. 13. Користування забороненими електроприладами.</p>	Зауваження	Студентська рада, адміністрація гуртожитку	Оформлення і підписання протоколів головою студентської ради, секретарем студентської ради, завідувачем гуртожитку. Надання копії протоколу правопорушнику під підпис для ознайомлення.

II. Питання що входять до компетенції деканів факультетів

<p>1. Повторне виявлення наступних видів правопорушень (протягом навчального року):</p> <ul style="list-style-type: none"> • антисанітарного стану в кімнаті; • користування забороненими електроприладами; • самостійне проведення електромонтажних та ремонтних робіт сантехнічного обладнання без погодження із відповідними службами Університету та завідувачем гуртожитку; • пошкодження чи перероблення інвентарю і меблів; • самовільне переміщення інвентарю і меблів з одного приміщення до іншого або винесення їх із гуртожитку без дозволу завідувача гуртожитку; • порушення тиші з 22-00 до 07-00 год; • утримування в гуртожитку тварин; • паління в гуртожитку тютюнових виробів та інших легко наркотичних речовин; • прання білизни та одягу в житлових кімнатах та місцях не призначених для цього; • заміна дверного замка без відома завідувача гуртожитку • наклеювання або прибивання на стінах і шафах оголошень, розкладів, фотографій, малюнків; • відсутність ключа від кімнати у шафі для зберігання дублікатів ключів від кімнат гуртожитку; • відмова від участі у роботах з самообслуговування щодо підтримки чистоти та порядку в гуртожитку; • ненавмисне заподіяння шкоди майну гуртожитку; • самовільне переселення із однієї кімнати в іншу; • сукупне вчинення вищеназваних правопорушень. 	<p align="center">Догана, відшкодування шкоди, завданої майну гуртожитку.</p>	<p align="center">Деканат на підставі подання студентської ради гуртожитку та адміністрації гуртожитку.</p>	<p align="center">Оформлення розпорядження по деканату. Надання копії розпорядження правопорушнику під підпис для ознайомлення.</p>
--	---	---	---

У разі скоєння студентом – мешканцем гуртожитку більш значного за рівнем суспільної небезпеки правопорушення (розпиття спиртних напоїв, вживання наркотичних засобів, поява в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння на території студентського містечка, в приміщеннях навчальних корпусів та гуртожитків Університету, зберігання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, патронів, боєприпасів та вибухових матеріалів, умисне заподіяння шкоди майну гуртожитку), студентська рада готує службову записку за підписом голови студентської ради гуртожитку та завідувача гуртожитку, на ім'я директора ННЦ культурно-виховної та соціальної роботи Університету для включення цього факту в порядок денний постійнодіючої комісії з контролю за дотриманням правил внутрішнього розпорядку (далі Комісія) (наказ від 12.10.2012 року № 903), копія службової передається до деканату відповідного факультету.

III.

Питання що входять до компетенції Комісії

<p>1. Систематичне виявлення правопорушень (3 і більше разів) наведених у перших розділах; 2. Сукупне вчинення вищенаведених правопорушень (3 і більше видів). 3. Навмисне заподіяння шкоди майну гуртожитку. 4. Розпиття спиртних напоїв 5. Вживання наркотичних засобів. 6. Поява в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. 7. Зберігання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, патронів, боєприпасів та вибухових матеріалів.</p>	<p>Непоселення в гуртожиток з наступного навчального року; розірвання договору найму на проживання; відрахування із числа студентів університету.</p>	<p>Комісія на підставі службової записки студентської ради гуртожитку, деканату факультету, Центру охорони власності і безпеки об'єктів.</p>	<p>Оформлення проекту наказу по НУБіП України за поданням голови Комісії.</p>
--	---	--	---

ЧАСТИНА II. РОБОЧІ ДОКУМЕНТИ

Загальні відомості про студентів групи

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Дата і рік народження студента	Адреса проживання студента, телефон
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			

Здібності, нахили, участь у гуртках	Прізвище, ім'я, по батькові, адреса проживання батьків, телефон

Загальні відомості про студентів групи

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Дата народження студента	Адреса проживання студента, телефон
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			

Здібності, нахили, участь у гуртках	Прізвище, ім'я, по батькові, адреса проживання батьків, телефон

Пільгова категорія – студенти: позбавлені батьківського піклування; з обмеженими фізичними можливостями; чорнобильці; з багатодітних сімей; сімейні; з малозабезпечених сімей

2.2. План виховної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

(підпис) _____ (П.І.Б.) _____
« ____ » _____ 20 __ р.

План виховної роботи наставника ____ курсу _____ групи
на ____ семестр 20 __ - 20 __ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____

(підпис)

(П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____

(підпис) _____ (П.І.Б.) _____
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника _____ курсу _____ групи
на _____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____
(підпис) _____ (П.І.Б.) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____

(підпис) _____ (П.І.Б.) _____
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ____ курсу _____ групи
на ____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____
(підпис) _____ (П.І.Б.) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

(підпис) (П.І.Б.)
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ___ курсу _____ групи
на _____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи

(підпис) (П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____

(підпис) _____ (П.І.Б.) _____
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ____ курсу _____ групи
на ____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____
(підпис) _____ (П.І.Б.) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____

_____ (підпис) _____ (П.І.Б.)
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ___ курсу _____ групи
на ___ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____
(підпис) _____ (П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

_____ (підпис) (П.І.Б.)
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ____ курсу _____ групи
на _____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____

_____ (підпис) (П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

_____ (підпис) _____ (П.І.Б.)
« _____ » _____ 20__ р.

План виховної роботи наставника ___ курсу _____ групи
на _____ семестр 20__ - 20__ н. р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Відповідальні за організацію	Відмітка про виконання

Наставник академічної групи _____

_____ (підпис) _____ (П.І.Б.)

ЗРАЗОК ПЛАНУ

проведення виховної роботи зі студентами Гуманітарно-педагогічного факультету
на I семестр 2015-2016 н.р.

Дата проведення заходу	Місце проведення заходу	Зміст заходу	Учасники	Відповідальні за організацію
1. Культурно-масова робота				
1. 09	15 к.	Посвята у першокурсники	Студенти ф-ту	Адміністрація факультету
1. 09	15 к.	Перша лекція «Я громадян України, студент гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України»	Студенти ф-ту	Заступник декана із виховної роботи, наставники
2.09	15 к.	Ознайомлення першокурсників із правами та обов'язками студента НУБіП України	Студенти I курсу ф-ту	Наставники
2.09	15 к.	Ознайомлення студентів із Кодексом честі студента Гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України	Студенти ф-ту	Заступник декана із виховної роботи, наставники
7.09	15 к.	Відзначення 140-річниці з дня народження О.Мурашка (живописця, громадського діяча, педагога)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
10.09	15 к.	Відзначення 130-річниці з дня народження О.О.Палладіна (біохіміка)	Студенти, НПП ф-ту	Студентське наукове товариство
11.09	1, 15 к.	Відзначення 140-річниці з дня народження О.Кошиця (диригента, композитора, етнографа)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
16.09	15 к.	Екофест (до Міжнародного Дня збереження озонового шару)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра соціальної роботи та психології
17.09	15 к.	Свобода і мир ... (до Міжнародного Дня миру)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра філософії
18.09	15 к.	Ярмарка винаходів та інноваційних ідей (до дня винахідника)	Студенти, НПП ф-ту	Студентське наукове товариство
22.09	1, 15 к.	Відзначення 180-річниці з дня народження О.Потебні	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра української та класичної мов
29.09	1, 15 к.	Відзначення 170-річниці з дня народження І.Карпенка-Карого	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології

1.10	1.15 к.	Відзначення 350-річчя з проголошення гетьманом Правобережної України П.Дорошенка	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра історії і політології
2.10	1.15 к.	Відзначення 150-річчя з дня народження Д.Січинського (укр. композитора, диригента)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
9.10	1.15 к.	Відзначення 130-річчя з дня народження В.Свідзінського (укр. перекладача, поета, літературознавця)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра романо-германських мов і перекладу
15.10	1, 15к.	Відзначення 120-річчя з дня народження В. Гжицького (укр. письменника, драматурга)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра української та класичних мов
26-30. 10	15 к.	Фотовиставка «Щаслива мить студентського життя»	Студенти ф-ту	Заступник декана із виховної роботи
5.11	1,15 к.	Відзначення 100-річчя з дня народження А. Хоружого (укр. письменника)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра української та класичних мов
6.11	1, 15к.	Відзначення 160-річчя з дня народження Д.Яворницького (укр. історика, письменника, етнографа)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра історії і політології
9-13. 11	15 к.	Тиждень української мови та писемності	Студенти ф-ту	Кафедра української та класичних мов
12.11	1, 15 к.	Відзначення 110-річчя з дня народження І.Крушельницького (укр. художника, мистецтвознавця)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
19.11	15 к. 231 ауд.	День Свободи (21 листопада)	Студенти ф-ту	Кафедра філософії
19.11.	1, 15 к.	Відзначення 120-річчя з дня народження С.Масляка (укр. перекладача, поета)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра англійської філології
25.11	15 к. 231 ауд.	Конкурс «Краса Гуманітарно-педагогічного факультету»	Студенти ф-ту	Заступник декана із виховної роботи
26.11	15 к. 231 ауд.	День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій	Студенти ф-ту	Кафедра історії і політології
1.12	15 к. 231 ауд.	День національної єдності	Студенти ф-ту	Кафедра історії і політології
1.12	15 к.	«СНІДу – СТОП» (Всесвітній День боротьби зі СНІДом)	Студенти ф-ту	Кафедра СПІТО
3.12	15 к., 231 ауд.	Відзначення 140-річчя з дня народження О. Греківа (укр. громадського діяча)	Студенти, НПП ф-ту	Блозва А.І.

7.12	1, 15 к.	Відзначення 115-річниці з дня народження К.Білокур (укр. художниця)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
14.12	1, 15 к.	Відзначення 175-річниці з дня народження М.Старицького (укр. письменника, актора, режисера)	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра української та класичних мов
24-25.12	1, 15 к.	Відзначення 420-річниці з дня народження Б.Хмельницького	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра історії і політології
25.12	1, 15 к.	Відзначення 120-річниці з дня народження Г.Верьовки	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра культурології
2. Спортивна робота				
Упродовж семестру	Спортивний майданчик	Залучення студентів до роботи у секціях спортклубу університету	Студенти ф-ту	Наставники
Упродовж семестру	Гуртожиток	Організація у гуртожитку ранкової руханки (зарядки)	Студенти ф-ту	Студенська організація
3. Пропаганда здорового способу життя				
Упродовж семестру	15 к.	Лекції, відеолекторії	Студенти ф-ту	Кафедра педагогіки, Маценко Л.М.
10.10	15 к.	Всесвітній день охорони психічного здоров'я	Студенти ф-ту	Кафедра соціальної роботи та психології
19.11	15 к.	Міжнародний День відмови від паління	Студенти ф-ту	Кафедра педагогіки, Маценко Л.М.
Упродовж семестру	15 к.	Проведення зі студентами інформаційно-пізнавальних лекцій на тему: «Режим праці і відпочинку» «Правильне харчування – хороше здоров'я» (16.10 – Всесвітній день продовольства)	Студенти ф-ту	Заступник декана з виховної роботи, наставники
4. Профілактика девіантної поведінки				
Протягом семестру		Проведення бесід зі студентами щодо навчальної дисципліни і культури поведінки	Студенти ф-ту	Наставники груп
Протягом семестру		Розробка та реалізація проекту «Профілактика девіантної поведінки студентів факультету»	Студенти ф-ту	Кафедра соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті

5. Виховна робота із студентами, які проживають у гуртожитках				
Протягом семестру	Гуртожиток	Проведення виховних годин та бесід із студентами, які проживають у гуртожитку	Студенти ф-ту	Наставники груп
Протягом семестру	Гуртожиток	Зустріч адміністрації факультету із студентами, які проживають у гуртожитку	Студенти ф-ту	Адміністрація факультету
12.09	Читальний зал гуртожитку	Перегляд українських кінофільмів (до Дня українського кіно)	Студенти ф-ту	Вихователь, наставники
1.10	Читальний зал гуртожитку	Музичний лекторій (до Міжнародного Дня музики)	Студенти ф-ту	Вихователь, наставники, кафедра культурології
6. Розвиток студентського самоврядування та лідерських якостей студентів				
Протягом семестру		Організаційна підтримка органів студентського самоврядування	Студенти ф-ту	Адміністрація факультету
10.11	231 к.15	Круглий стіл із запрошенням старшокласників шкіл «Роль учнівського та студентського самоврядування у демократизації навчально-виховного процесу навчального закладу» (до Міжнародного дня молоді)	Студенти ф-ту, старшокласники	Заступник декана з виховної роботи, студентська організація
7. Організаційна робота				
1.09		День знань	Студенти ф-ту	Деканат
Протягом семестру	к.15	Робота із батьками студентів: - «Зустріч із батьками першокурсників»; - «Надсилання подяк батькам кращих студентів»; - «Розсилка sms повідомлень батькам за результатами сесії»	Батьки студентів	Заступник декана з виховної роботи, наставники
21-22.09	15 к.	Організація Міжнародної науково-практичної конференції «Діалог культур: Україна – Греція (1000-річчя афонської спадщини в Україні)»	НПП, студенти ф-ту	Деканат
30.09	1, 15 к.	Професійне свято перекладача (до Міжнародного Дня перекладача)	НПП, студенти ф-ту	Кафедра іноземної філології і перекладу
1.10	15 к.	День працівника освіти	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра педагогіки
1.10	15 к.	Стіннівка до Міжнародного Дня осіб похилого віку	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра соціальної педагогіки
14 10	15 к.	День захисника України	Студенти, НПП ф-ту	Кафедра соціальної педагогіки

16.10	15 к., гуртожито к	День українського студента	Студенти ф-ту	Студентська організація
1.11	15 к.	День державності на Західно- українських землях	Студенти ф-ту	Кафедра історії і політології
16.11	15 к.	Міжнародний День терпимості	Студенти ф-ту	Кафедра соціальної роботи та психології
17.11	15 к.	Міжнародний День студента	Студенти ф-ту	Студентська організація
3-4. 12	15 к.	День збройних Сил України	Студенти та НПП ф-ту	Кубицький С.О., Каленський А.А.
16.12	1, 15 к.	Організація заходів із святкування 250- річниці з Дня народження українського історика, громадського діяча Василя Полетики	Студенти та НПП ф-ту	Кафедра історії і політології
Протягом семестру		Впорядкування території прилеглої до корпусу факультету, аудиторій, гуртожитку	Студенти ф-ту	Заступник декана, наставники
Протягом семестру	15 к.	Інформування студентів факультету щодо правил поведінки під час масових заходів, загрозах терористичних актів, воєнних дій, першій допомозі при пораненнях	Студенти ф-ту	Заступник декана, наставники
Протягом семестру		Організація на Інтернет сторінці факультету, в інформаційних бюлетнях постійно діючих рубрик, що популяризують українську мову, культуру, висвітлюють вітчизняну історію, боротьбу Українського народу за незалежність	Студенти ф-ту	Заступник декана з виховної роботи, наставники
Протягом семестру	15 к.	Щомісячні години спілкування представників деканату із студентами	Студенти ф-ту	Адміністрація факультету
8. Профорієнтаційна робота				
Протягом семестру	15 к.	Організація зустрічей із роботодавцями	Студенти ф-ту, запрошені	Адміністрація факультету, завідувачі кафедр
Протягом семестру	15 к.	Проведення спільних заходів із старшокласниками	Студенти ф-ту, випуск- ники	Заступник декана з виховної роботи
Протягом семестру		Інформування студентами-філологами ровесників за рубежом про факультет, університет, країну засобами Інтернет- ресурсів	Студенти- філологи	Заступник декана, наставники

Протягом семестру		Співпраця з потенційними роботодавцями і оперативне заповнення вакансій. Накопичення банку підприємств, установ та організацій (потенційних роботодавців) для студентів та випускників	Студенти ф-ту	Адміністрація факультету, завідувачі випускових кафедр
9. Моніторинг якості виховної роботи				
Протягом семестру		Аналіз виховної роботи заступника декана з виховної роботи зі студентами		Декан
Протягом семестру		Аналіз виховної роботи наставників із студентами		Заступник декана
Протягом семестру		Опитування студентів для виявлення їх думок, ініціатив, проблем, побажань, запитів щодо удосконалення навчально-виховного процесу		Заступник декана з виховної роботи

Облік присутності студентів

№	Прізвище, ім'я, по батькові							
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								

на організаційно-виховних годинах

Дата

Дата																			

Облік присутності студентів

№	Прізвище, ім'я, по батькові							
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								

на організаційно-виховних годинах

Дата																

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

Індивідуальна робота із студентами групи

№ п/п	Дата проведення	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Зміст індивідуальної роботи	К-сть годин

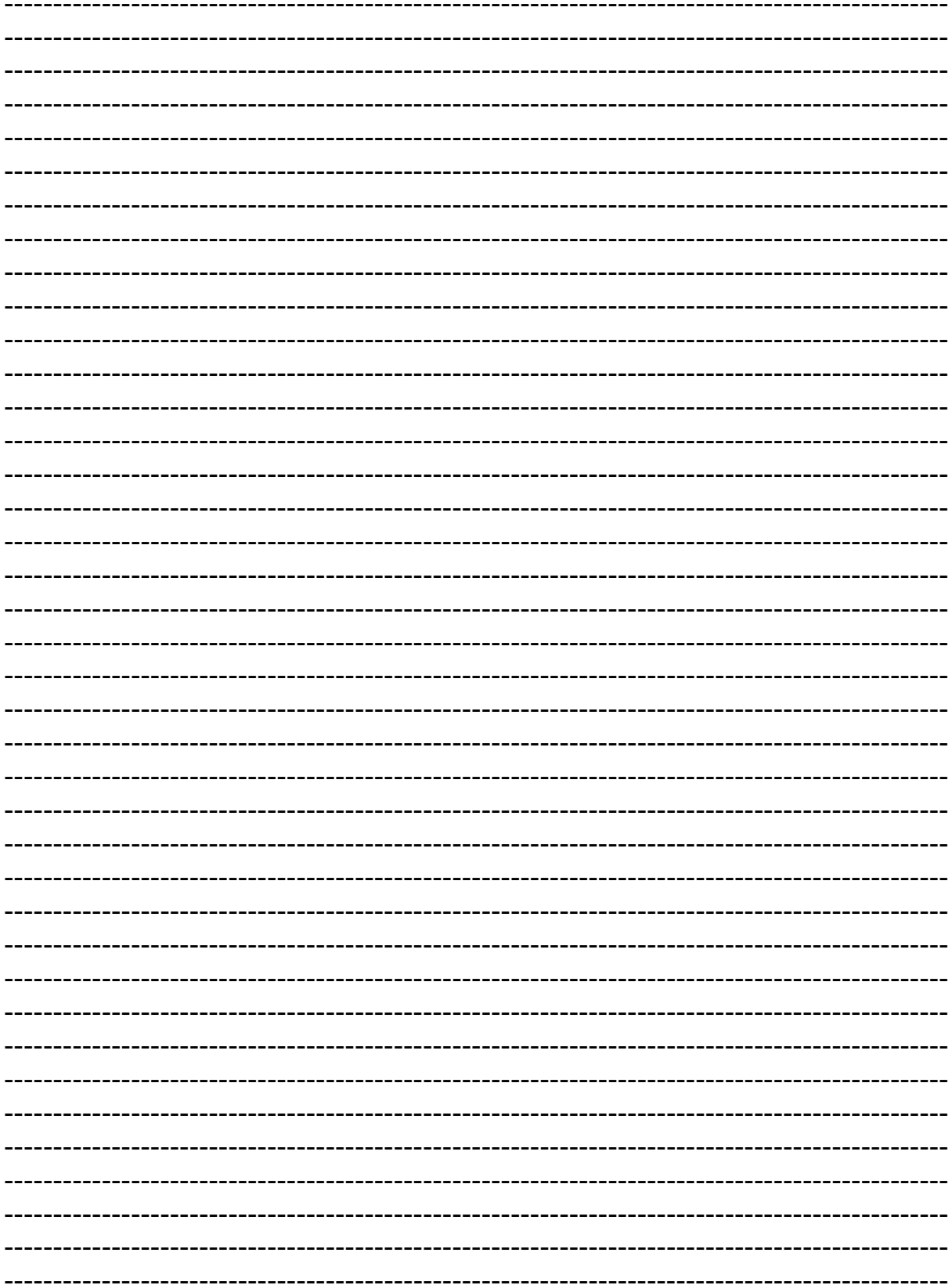
Облік досягнень та стягнень студентів групи

Дата	Прізвище, ім'я, по батькові	Досягнення та стягнення

Облік досягнень та стягнень студентів групи

Дата	Прізвище, ім'я, по батькові	Досягнення та стягнення

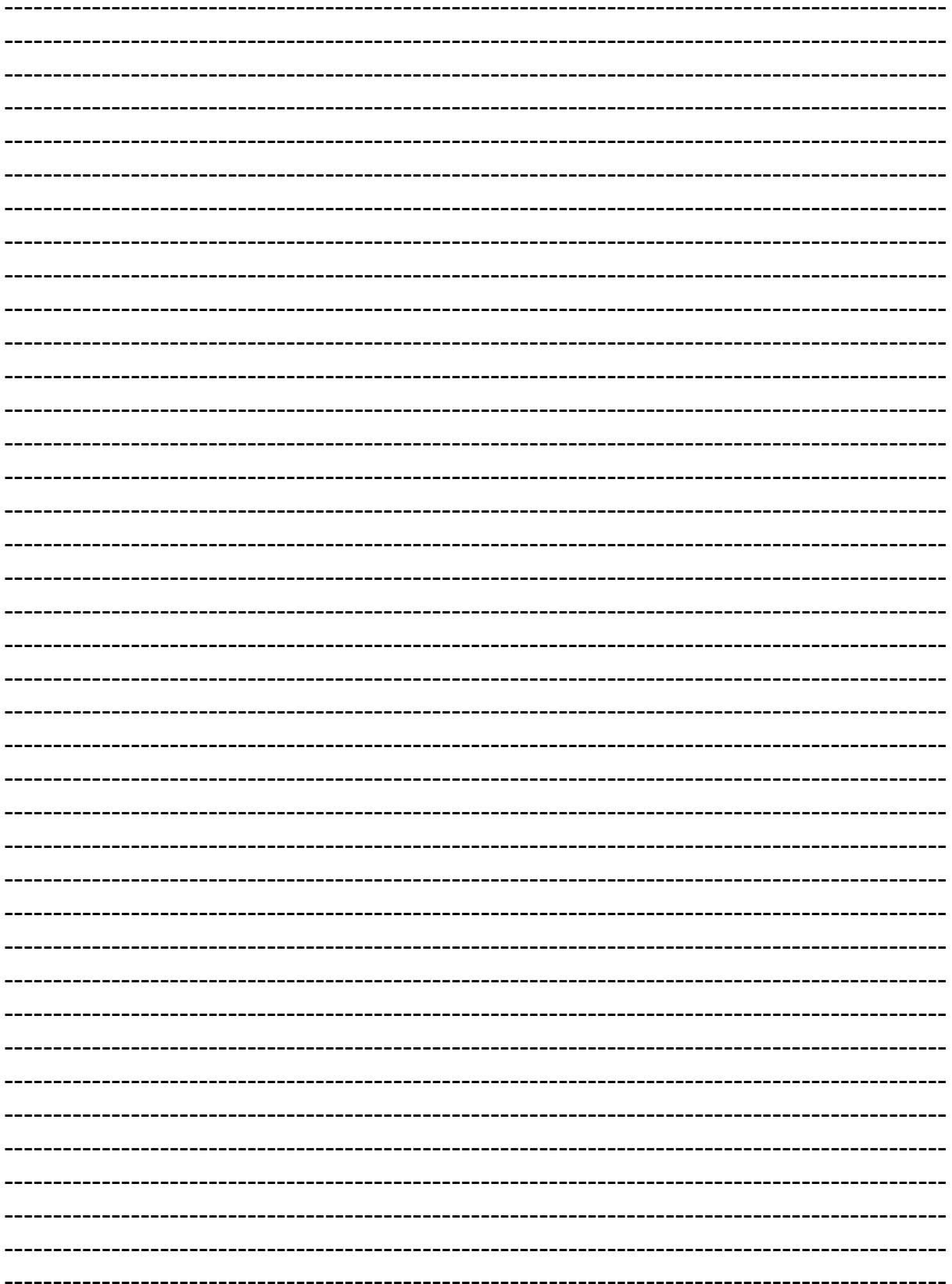
Робочі нотатки

This block contains a series of horizontal dashed lines, spaced evenly down the page, intended for handwritten notes. There are approximately 35 lines in total, starting just below the title and ending just above the page number.

Робочі нотатки

A series of horizontal dashed lines for writing notes.

Робочі нотатки

A series of horizontal dashed lines spanning the width of the page, intended for writing notes. The lines are evenly spaced and extend across the entire width of the page.

ЧАСТИНА ІІІ. МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНИХ ГОДИН

Тема 1. Маю честь бути студентом Національного університету біоресурсів і природокористування України

Мета: формування у студентів почуття приналежності до університету, ознайомлення з історією, сучасністю та перспективами розвитку НУБіП України.

План:

1. Розповідь з історії становлення університету, перспективи його розвитку (можна провести у музеї НУБіП України), структурні підрозділи університету.
2. Видатні персоналії НУБіП України: студенти, випускники, науково-педагогічні працівники.
3. Наукові школи Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Тема 2. Година знайомств

Мета: отримати інформацію про студентів групи.

План:

1. Загальні відомості про студента (анкетування)¹.
2. Розповідь про себе (у формі гри – «Презентація»).

Тема 3. Плануємо разом

Мета: формування активної життєвої позиції, розвиток ініціативності студентської молоді – з'ясування зацікавлень студентів, бачення ними тематичного спрямування організаційно-виховних годин.

План:

1. Пропозиції студентів щодо тематики організаційних годин (можна проводити у формі гри – «Банк ідей»).
2. Обговорення та планування роботи наставника та студентів групи на поточний навчальний рік.

Тема 4. Студентське самоврядування в НУБіП України

Мета: формування громадської активності, демократичності, ініціативності.

План:

1. Система студентського самоврядування в НУБіП України: досвід та перспективи (зустріч із лідерами студентського самоврядування різних рівнів – факультету, інституту, університету, міста).

¹ Див. методики діагностики особистості студента.

2. Пропозиції студентів групи щодо вдосконалення роботи студентського самоврядування, пошук нових напрямів його діяльності.
3. Вибори студентського активу групи.

Тема 5. Здоровий спосіб життя – вимога часу (лекція)

Мета: формування здорового способу життя.

План:

1. Поняття і складові здорового способу життя
2. Алкоголізм – соціальна проблема.
3. Наркозалежність: причини, стадії, наслідки.
4. Зустріч з лікарем-наркологом.

Тема 6. Козацькому роду – нема переводу (14 жовтня – «Покрова»)

Мета: формування громадянської самосвідомості, гідності, мужності, патріотичності, волелюбності.

План:

1. Козацтво як український феномен.
2. З історії українського війська. Проблема статусу ветеранів війни (диспут).
3. Гра «Брейн-ринг» (видатні полководці та воєначальники України).

Тема 7. Студентство – рушій розвитку суспільства (у формі диспуту)

Мета: формування політичної та правової культури, громадської активності, демократичності, толерантності, ініціативності, волелюбності.

План:

1. Сучасна політична ситуація в Україні, світі.
2. Участь студентської молоді у громадсько-політичних процесах.

Тема 8. Моя майбутня професія (21 листопада – День працівника сільського господарства) (круглий стіл)

Мета: формування професійної компетентності, працелюбності, господарності, критичного мислення, любові до свого фаху.

План:

1. Я обрав цю спеціальність тому, що...
2. Проблеми та перспективи розбудови аграрного сектору економіки.
3. Перспективність моєї спеціальності у агропромисловому комплексі України. Можливість реалізації набутих професійних навичок

Тема 9. ЗМІ як головний елемент інформатизації суспільства (26 листопада – Всесвітній день інформації)

Мета: сформувати критичне мислення у студентів, навчити визначати і перевіряти достовірність отриманої інформації.

План:

1. Преса, радіомовлення та телебачення як джерела інформації.
2. Всесвітня мережа Internet.
3. Роль і місце соціальних мереж у нашому житті.

Тема 10. Моя громадянська позиція

Мета: формування громадянської мужності, громадянської позиції.

План:

1. Що означає «мати хребет»? Чи вистачає нам громадянської мужності.
2. Стійкість громадянської позиції і готовність її відстоювати.

Тема 11. СНІД – небезпечна реальність сьогодні (1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом)

Мета: формування здорового способу життя, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом.

План:

1. СНІД та хвороби, що передаються статевим шляхом.
2. СНІД очима молоді.
3. Профілактика СНІДу.

Тема 12. Зустріч із представниками Збройних Сил України (6 грудня - День Збройних Сил України)

Мета: формування громадянської відповідальності, почуття громадянського обов'язку, громадянської дисциплінованості, мужності.

План:

1. Збройні Сили України сьогодні.
2. Ставлення студентів до громадянського обов'язку – служби в армії.

Тема 13. Поряд із правами ідуть обов'язки (10 грудня – День прав людини)

Мета: формування правосвідомості та законослухняності, дисциплінованості та відповідальності.

План:

1. Мої права як студента вищого навчального закладу, громадянина України.
2. Мої обов'язки як студента вищого навчального закладу, громадянина України.
3. Мораль і Закон.

Тема 14. Місто, в якому ми навчаємось (екскурсія «Історико-культурна спадщина Києва»)

Мета: формування патріотичності, громадянської гідності, прихильності до загальнолюдських цінностей.

Тема 15. Глобальні проблеми людства (прес-конференція)

Мета: формування екофілії, професійної компетентності, почуття громадянського обов'язку, відповідальності, дисциплінованості, критичного мислення.

План:

1. Підготовчий етап: розподіл ролей, підбір матеріалів.
2. Хід прес-конференції, на якій розглядаються проблеми: миру, екологічні, демографічні, продовольчі, енергетичні.
3. Заключний етап передбачає підбиття підсумків прес-конференції, за результатами яких готується коротке звернення до громадськості, яке подається до друку у вузівській газеті.

Тема 16. Підсумок роботи за семестр

Мета: формування відповідальності, дисциплінованості, критичного мислення, самоаналізу.

План:

1. Аналіз виконання доручень студентами групи.
2. Успішність студентів групи.
3. Громадська активність студентів.

Тема 17. Українські звичаї та обряди

Мета: формування національної самосвідомості, гідності, патріотичності, ініціативності, поваги до українських народних традицій.

План:

1. Українські традиції святкування Новорічних та Різдвяних свят.
2. Представлення студентами регіональних особливостей святкування: Різдва Христового, Василя, Водохреща (з колядками, вертепами, маланками, засіванням, щедрівками).

Тема 18. «Їх тут 300 як скло товариства лягло» (екскурсія на Аскольдову могилу)(16 січня)

Мета: формування громадянської самосвідомості, мужності, гідності, патріотичності, ініціативності. .

План:

1. Історична довідка про бій під Крутами 28 січня 1918 року.

2. Виступи студентів із власною оцінкою подій та ставленням до їх учасників.
3. Вшанування пам'яті загиблих студентів.

Тема 19. Українська державність: історія та сучасність (до Дня Соборності України – 22 січня, диспут)

Мета: формування громадянської свідомості та поведінки.

План:

1. Становлення державності в Україні – історичні уроки.
2. Причини та наслідки втрати державності українцями у період XIII – XX ст.
3. Незалежність сучасної України – проблеми та перспективи.

Тема 20. Молодіжний рух в Україні

Мета: формування політичної культури, громадської активності, демократичності, ініціативності.

План:

1. Громадські організації, які функціонують у навчальному закладі. Зустріч із їх лідерами.
2. Сучасні громадські молодіжні організації в Україні та м. Києві: мета, зміст та напрями діяльності.
3. Роль молоді у побудові громадянського суспільства.

Тема 21. Державні символи України

Мета: формування громадянської самосвідомості, гідності, патріотичності, почуття громадянського обов'язку.

План:

1. З історії української державної символіки (походження тризуба, історія українського прапора, гімну).
2. Сутність державного герба, прапора, гімну.
3. Українські національні символи (українські пісні-гімни, козацька символіка, українська мова, верба та калина).

Тема 22. Мистецтво кохати (до Дня Валентина – 14 лютого)

Мета: формування цінностей жертовної любові.

План:

1. Походження та святкування Дня Святого Валентина.
2. Взаємні обов'язки та відповідальність закоханих пар.
3. Молода сім'я.

Тема 23. Сенс мого життя (у формі дискусії)

Мета: формування прихильності до загальнолюдських цінностей, толерантності.

План:

1. Сенс та мета життя.
2. Щастя: суть, критерії, досяжність. Що означає «вміти жити»?
3. Як співвідносяться мої власні потреби із потребами країни, в якій я живу? Чи буду я корисним у її розбудові?

Тема 24. Україно, моя єдина! Я – твоя краплина, ти – ріка... (9-10 березня Шевченківські дні, літературний вечір)

Мета: формування патріотичності, волелюбності, громадянської мужності, гідності, оптимізму, демократичності.

Тема 25. Бережімо багатства планети! (22 квітня – День землі, участь в екотижні НУБіП України).

Мета: сформувати любов до рідної землі, привити бережливе ставлення до природи.

Тема 26. Дзвони Чорнобиля... (26 квітня – День Чорнобильської трагедії).

Мета: формування екофілії, критичного мислення, почуття громадянського обов'язку та відповідальності, професійної компетентності.

План:

1. Перегляд відеоматеріалів про Чорнобильську катастрофу.
2. Обговорення причин та наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.
3. Вирощування та споживання екологічно чистої продукції в Україні.

Тема 27. Моральність у сучасному житті

Мета: сприяння розвитку моральних якостей студентів, формування прихильності до загальнолюдських цінностей.

План:

1. Вступне слово наставника.
2. Місце моралі у нашому житті: мораль і релігія; мораль і право.

Тема 28. Пам'ять поколінь (8 травня – День пам'яті та примирення)

Мета: формування патріотичності, громадянської мужності, волелюбності, прихильності до загальнолюдських цінностей.

План:

1. Упорядкування меморіалу воїнам-захисникам України.
2. Зустріч із ветеранами війни, учасниками АТО їх вшанування.

Тема 29. Мамо, вічна і кохана... (друга неділя травня – День матері, літературно-музичний вечір)

Мета: сформувати повагу і любов до жінки-матері, повагу до рідного краю, батьківської землі.

Тема 30. Як набути популярності? (тренінг, тест «Ваша комунікабельність»)

Мета: формування етичних правил поведінки у колективі, толерантності, розвитку комунікативних якостей.

Література:

1) Карнеги Д. Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей. - М.: Прогресс, 1989.

2) Немов Р.С., Кирпичник А.Г. Путь к коллективу.- М.: Педагогика, 1988.

3) Орлов Ю.М. Самопознание и самовоспитание характера.

Кн. для учащихся. - М.: Просвещение, 1991.

4) Горелов И.Н., Житников В.Ф., Зюзько М.В., Шкатова Л.А. Умеете ли Вы общаться? Кн. для учащихся. - М.: Просвещение, 1991.

Тема 31. Підсумок роботи за II семестр та навчальний рік

Мета: формування відповідальності, дисциплінованості, критичного мислення, самоаналізу.

План:

1. Аналіз виконання доручень студентами групи.
2. Успішність та громадська активність студентів групи.

**Методичні рекомендації щодо проведення першої лекції
у вищих навчальних закладах першої лекції**

«УКРАЇНА — СУВЕРЕННА ДЕМОКРАТИЧНА ДЕРЖАВА»

*Прекрасна людина в бою за Батьківщину.
Прекрасна вона і в стражданнях і смерті за неї.
О. Довженко*

Мета: ознайомлення студентів з основними державотворчими подіями становлення незалежної України; формування національної свідомості, патріотизму і відповідальності за долю України; прищеплення поваги до прав і свобод людини і громадянина.

Проголошення акту незалежності України 24 серпня 1991 року відкрило нову сторінку історії щодо становлення держави Україна. В Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року і зверненні Верховної Ради України «До парламентів і народів світу» /5 грудня 1991 року/ наголошувалося на тому, що до сім'ї цивілізованих країн бажає увійти нова держава, яка гарантує вільний розвиток українського народу, кожного громадянина України незалежно від його етнічної приналежності.

Викладач повинен підкреслити, що важливим етапом державотворення є прийняття п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 року Конституції — Основного Закону України. Ця подія завершила період державного становлення, закріпила правові основи незалежності України. Наша країна реально стала невід'ємною частиною європейського і світового співтовариства.

В Конституції України визначена як незалежна, суверенна, демократична, соціальна і правова держава. За формою правління Україна є республікою, за державним устроєм - унітарною, тобто єдиною, соборною державою [17, 24].

Також рекомендується ознайомити студентів з історією української національної символіки, яка задекларована у 20 статті Конституції та Законом України «Про Державний Гімн України» (№602-IV від 06 березня 2003 року, Стаття 1).

Доцільно дати коротку характеристику державної символіки і надати інформацію про історію виникнення та значення Державного Прапора України, Державного Гербу України, Державного Гімну України. Рекомендується ознайомити студентів з «Декларацією про державний суверенітет України», «Декларацією прав національностей України», «Актом проголошення незалежності України», «Законом про громадянство України», а також навести окремі статті Конституції України [17, 30].

Необхідно звернути увагу на те, що незалежність – заслуга не тільки певних політичних сил та рухів, але й всього українського народу, здійснення мрій багатьох його поколінь .

Особливо слід підкреслити, що незалежність і суверенність держави створили сприятливі умови для демократичних перетворень, що суттєво вплинули на подальший розвиток прав і свобод людини і громадянина, забезпечили широке міжнародне визнання: підписано серію політичних та економічних угод з іншими державами, що визначило наше місце у світовому співтоваристві та допомагає політичному і економічному становленню незалежної України.

Необхідно наголосити, що система прав і свобод людини і громадянина, гарантованих Конституцією, відповідає загальноновизнаним демократичним стандартам, закріпленим міжнародно-правовими актами. Відповідно до Основного закону, утвердження і забезпечення прав і свобод є пріоритетним напрямом діяльності держави.

Звернути увагу студентів на міжнародні та вітчизняні нормативно-правові акти, які стосуються захисту прав людини, як: «Загальна декларація прав людини», «Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод», «Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права», «Міжнародний пакт про громадянські і політичні права», «Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації» та ін.[1-22].

Під час проведення заходу потрібно поглибити знання студентів про історичний розвиток України як держави, обговорити проблеми національного державного будівництва в країні, національного відродження у контексті історичного досвіду. Студенти мають задуматись над Шевченковим "Хто ми? Чиї сини? Яких батьків?". Підкреслити, що знання свого родоводу, історичних та культурних надбань предків необхідне не лише для формування національної самосвідомості, але й для використання кращих традицій в етнонаціональній практиці сьогодення.

Акцентувати увагу студентів, що Україна - багатонаціональна держава, де проживають представники понад 130 національностей та народностей, де в різних формах реалізується право національних меншин на здобуття освіти рідною мовою. У статті 53 Конституції України записано: "Громадянам, які належать до національних меншин, ... гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах..." [17].

Необхідно відзначити що, захист прав національних меншин, формування умов для їх активної участі в соціально-економічному, політичному, духовному та культурному житті є одним з пріоритетів державної етнонаціональної політики, реалізація якої здійснюється

відповідно до принципу верховенства міжнародних стандартів у сфері прав і основних свобод людини.

Підкреслити, що українська держава, тримаючи курс на створення полікультурного суспільства на принципах рівності усіх громадян перед законом, незалежно від расової та національної приналежності, забезпечує вільний розвиток етнічних спільнот - представників різних національностей, а також гарантії їх прав зафіксовані у Декларації прав національностей України, Конституції України, базовому Законі України «Про національні меншини в Україні», Концепції розвитку культур національних меншин України, інших нормативних актах, а також у положеннях Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин, Європейській хартії регіональних мов або мов меншин та інших актах.

У зв'язку з вищезазначеним, рекомендується звернути увагу студентів на Статтю 4. Закону України «Про засади державної мовної політики»:

1. Законодавство України про мови складається з Конституції України, Декларації прав національностей України, цього Закону, законів України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", "Про національні меншини", "Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин" та інших законів України, а також міжнародних договорів, що регулюють питання використання мов, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Основи державної мовної політики визначаються Конституцією України, а порядок застосування мов в Україні - виключно цим Законом, з норм якого мають виходити інші правові акти, що визначають особливості використання мов у різних сферах суспільного життя.

2. Якщо чинним міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені в законодавстві України про мови, то застосовуються норми, які містять більш сприятливі положення щодо прав людини [18].

Необхідно підкреслити значення Закону «Про засади державної мовної політики», який встановлює, що державною мовою є українська мова, але істотно розширює використання регіональних мов, якщо кількість носіїв цих мов не менше 10% від населення певного регіону, а в окремих випадках й менше 10%.

Так, частина 7 статті 7 закону зобов'язує громадян, які проживають на території, де функціонує регіональна мова або мова меншин, розвивати та використовувати таку мову — «У межах території, на якій поширена регіональна мова або мова меншини, здійснення заходів щодо розвитку,

використання і захисту регіональної мови або мови меншини, передбачених цим Законом, є обов'язковим для місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, установ, організацій, підприємств, їх посадових і службових осіб, а також громадян — суб'єктів підприємницької діяльності та фізичних осіб.» [18].

Дія закону розповсюджується на 18 мов: російську, білоруську, болгарську, вірменську, гагаузьку, ідиш, кримськотатарську, молдавську, німецьку, новогрецьку, польську, ромську (циганську), румунську, словацьку, угорську, русинську, караїмську і кримчацьку.

Потрібно також наголосити, що людина — це частка єдиного цілого, яким є народ, тому в основу лекції мають бути покладені відомості про історико-культурні традиції українського народу, особливості його трудової діяльності й побуту, матеріальну та духовну культуру, історичний досвід. Висвітлити сучасний спосіб організації життєдіяльності суспільства, спосіб життя і виховання в сім'ї, подати відомості про рідний край. Окреслити місце і вказати роль молоді в економічному і духовному розвитку держави. Підкреслити, що любов до рідного краю, повага до батьків, знання свого родоводу є джерелом, що живить патріотизм молоді людини, її любов до Батьківщини.

Акцентувати увагу на тому, що невід'ємною частиною громадянської культури виступає патріотизм, змістовною складовою якого є становлення національної свідомості, почуття відповідальності за долю рідної землі, народу. Патріотизм є позаполітичним і виявляється через служіння народу та любов до Вітчизни, а не до влади та державного устрою. Наголосити, що патріотом є та людина, яка любить свою Вітчизну, шанує її історію, здатна перейматися проблемами, що існують в суспільстві та долею співвітчизників, а головне працювати на зміцнення держави, бути справжнім захисником своєї Батьківщини.

Важливо зазначити, що студенти вищих навчальних закладів під час навчання мають усвідомити життєву потребу професійної підготовки, трудової активності, ініціативи, підприємництва, дотримуватись правових норм суспільства, з розумінням ставитися до проблем економічної і соціальної політики держави та шукати шляхи їх розв'язання.

Особливу увагу слід приділити проблемам всебічного розвитку культури міжетнічного спілкування, рішучого подолання проявів ксенофобії, усунення причин, що їх породжують.

В процесі об'єктивного висвітлення сучасних проблем в українському суспільстві підкреслити, що у світі в умовах глобалізації виникають проблеми, які впливають на якість спільного життя країн та націй. Звернути увагу на проблему толерантності, яка охоплює всі сфери суспільного життя української нації: соціальну, релігійну, політичну, особистісну, міжетнічну. Толерантність (походить від лат. *tolerantia* -

терпимість, тобто здатність утворювати та підтримувати спільність з людьми, які відрізняються у певному відношенні від переважаючого типу) - це протилежність ворожості, антипатії, ненависті [23].

Довести до студентів, що формування громадянського суспільства неможливе без відповідного усвідомлення фундаментальних цінностей демократії. Однією з основних таких цінностей є толерантність. Проблема толерантності сьогодні - одна з центральних проблем як глобального, так і національного порядку, тому як перед людською цивілізацією стоїть проблема нетерпимості та неповаги, яка призводить до економічної нестабільності, соціальної нерівності, проявами ворожого націоналізму, активізації злочинності, тероризму, сприяє технологічним катастрофам та соціальним потрясінням, які негативно впливають на цілісність і суверенність держави.

В даному контексті рекомендується обговорити зі студентами стратегії побудови толерантного суспільства в Україні. Викладач узагальнює: «Ми можемо мати різні політичні погляди, різні оцінки ситуації в державі та різні підходи щодо вирішення соціально-економічних або інших проблем. Сьогодні предметом нашої дискусії виступають питання соборності, нашої держави. Єдність - це наше глибоке розуміння спільності українського народу та неподільності території держави.»

Акцентувати увагу студентів на статтях Кримінального кодексу України щодо злочинів проти Держави, а саме:

Стаття 56. Державна зрада.

Стаття 56-1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

Стаття 57. Шпигунство.

Стаття 58. Посягання на життя державного діяча.

Стаття 59. Посягання на життя представника іноземної держави.

Стаття 60. Диверсія.

Стаття 62. Посягання на територіальну цілісність України.

Стаття 63. Пропаганда війни.

Стаття 63-1. Найманство.

Стаття 66. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної приналежності чи ставлення до релігії.

Важливо, разом зі студентами зробити висновок, що патріот України — це не красномовний трибун, а той, хто вміє бачити труднощі, нерозв'язані проблеми, розуміє суспільно-політичну ситуацію в країні, проте не панікує, не стоїть осторонь, а готовий долати перешкоди. Патріот — це той, хто сприяє розбудові демократичної держави.

Необхідно звернути увагу студентів, що свідомий громадянин України є, насамперед, морально стійкою людиною, яка веде здоровий спосіб життя, є скромною, совісною, працьовитою, милосердною, без

шкідливих звичок тощо. Підкреслити, що для фахівця з вищою освітою повинно бути притаманне почуття господаря, високий ступінь трудової активності, підприємливості, мобільності й адаптованості до виробничих і соціальних вимог. Майбутнє України, а отже, й кожного громадянина, інтеграція її у світове співтовариство залежить від кожного з нас — підсумовує викладач.

Під час підготовки та проведення першої лекції слід використовувати плакати з символікою України, карти і художні репродукції краєвидів України, тексти художніх творів, технічні засоби тощо. Лекцію рекомендуємо розпочати гімном України. Також є доцільним використовувати музику і пісні українських композиторів.

Виховний захід рекомендується провести за формою: розповідь з елементами лекції чи бесіди, повідомлення тощо. Результативність та якість якого залежить від уміння подати інформацію, зацікавити нею студентів та провести дискусію про роль та місце кожного громадянина в розбудові та становленні держави Україна.

Міністерство рекомендує: проводити даний захід за участю представників державної влади, громадськості і творчої інтелігенції. Спланувати та організувати тематичні читання, лекції, семінарські заняття, колоквіуми, круглі столи, вечори пам'яті, інформаційно-просвітницькі заходи у бібліотеках, у музеях - постійно-діючі експозиції, виставки з ілюстративними матеріалами; активізувати пошукову й дослідницьку роботу з вивчення історії України, сприяти проведенню конкурсів декламаторів популярних поетичних творів про Україну, виконавців пісень, обговорення поезії на патріотичну тематику; проводити екскурсії до краєзнавчих музеїв, залучати студентів до впорядкування меморіальних дошок, пам'ятних знаків, інших пам'ятних місць.

Для довідки.

Основні державотворчі події.

- 16 липня 1990 р. Верховна Рада прийняла Декларацію про державний суверенітет України. Декларація проголосила невід'ємне право українського народу на самовизначення, верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади республіки в межах її території.

- Верховна Рада УРСР 24 серпня 1991 р. прийняла історичний документ «Акт проголошення незалежності України». Таким чином припинилося існування УРСР і з явилася незалежна держава - Україна.

- 1 грудня 1991 р. відбувся референдум і вибори Президента України. 90,3% громадян, які взяли участь у референдумі, підтвердили Акт проголошення незалежності України.

- 8 грудня 1991 р. у Мінську президент України Л.Кравчук, президент Росії Б. Єльцин, голова Верховної Ради Білорусії С.Шушкевич констатували,

що вихід республік із складу СРСР і утворення незалежних держав стало реальним фактом і що СРСР як суб'єкт міжнародного права і геополітична реальність припиняє своє існування. Вони підписали угоду про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД), до якої можуть приєднатися республіки колишнього СРСР та інші країни.

- Законом від 17 вересня 1991 р. назва «Українська Радянська Соціалістична Республіка» була замінена на споконвічну назву держави - «Україна».

- Законом від 8 жовтня 1991 р. «Про громадянство України» визначено правовий статус її населення. Громадянство України надавалося всім, хто проживав на її території, не був громадянином іншої держави і не заперечував проти цього.

- У листопаді 1991 р. прийнято закон «Про Державний кордон України», яким встановлювалися кордони, порядок їх охорони і перетину.

- Відразу ж після проголошення незалежності почалося створення законодавчої бази міжнаціональних відносин. У прийнятій Верховною Радою 1 листопада 1991 р. «Декларації прав національностей України» підкреслювалося, що Україна гарантує всім народам, національним групам, громадянам, що проживають на її території, рівні економічні, політичні, соціальні і культурні права.

- Наступним важливим документом став закон «Про національні меншини в Україні». Він зафіксував право кожного народу на культурно-національну автономію, тобто на розвиток своєї національної культури, відродження історико-культурних традицій, використання національної символіки, сповідування своєї релігії, створення національних культурних і навчальних закладів, задоволення потреб у літературі, мистецтві, засобах масової інформації.

- У січні-лютому 1992 р. Верховна Рада затвердила державну символіку України: Державний герб (тризуб), Державний прапор (синьо-жовтий).

Державний гімн (музика М.Вербицького до національного гімну «Ще не вмерла України»).

- Конституція України затверджує за українською мовою статус державної мови, а також гарантує вільний розвиток, використання і захист інших мов національних меншин України.

Рекомендована література.

1. Загальна декларація прав людини (прийняття Генеральною асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.) - сайт: www.nau.ua.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом № 475/97-ВР (475/97-ВР) від 17.07.97) - сайт: www.nau.ua.

3. «Конвенція про дискримінацію в галузі найму і праці», затверджена Міжнародною організацією праці в 1958 році.
4. «Конвенція про запобігання дискримінації в галузі освіти», затверджена Організацією Об'єднаних Націй у питаннях освіти, науки й культури (ЮНЕСКО) у 1960 році.
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН; ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) - сайт: www.nau.ua.
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН; ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73 р.)-сайт: www.nau.ua.
7. Декларація принципів терпимости / Утверждена резолюцией 5.61 Генеральной конференции ЮНЕСКО от 16 ноября 1995 года: [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_503.
8. «Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації» (набула чинності 4 січня 1969 р., для України 7 квітня 1969 р).
9. «Декларація ЮНЕСКО про раси та расові забобони» м. Париж 27.11.78.
10. «Декларація ЮНЕСКО принципів терпимості» від 16 листопада 1995 р.
11. «Декларація ООН про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на основі релігії і переконань».
12. «Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин» (прийнято резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 47/135 від 18 грудня 1992 року).
13. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р., №55-XII // Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки. - 1990. -№31. - Ст..429.
14. Акт проголошення незалежності України: Від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1991. -№38. - Ст. 502.
15. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 р., №1427-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - №38. - Ст. 502.
16. Про День незалежності України: Постанова Верховної Ради України 20 лютого 1992 року N 2143-XII // Відомості Верховної Ради. - 1992. - №20.-Ст.279.

17. Конституція України: чинне законодавство станом на 1 липня 2014 року : (офіційний текст).-Київ: Паливода А.В.,2014 .-64 с.
18. Закон України від 13 квітня 2012 року N 4651-VI «Про засади державної мовної політики» (із змінами і доповненнями).
19. Закон України від 25 червня 1992 року №2494-XII «Про національні меншини в Україні» (ст. 18).
20. Закон України від 4 лютого 1994 року №3929-XII «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства (ст.2, 17).
21. Указ Президента України від 24 березня 2012 року №212/2012 «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації».
22. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. №236-р «Про затвердження плану заходів щодо формування громадянської культури та підвищення рівня толерантності у суспільстві».
23. Галицький І. В. Типи толерантності в сучасному суспільстві / І. В. Галицький: [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <http://vuzlib.com/content/view/1368/94/>.
24. Конституційне право України : навч. Посібник [для підготовки до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання] / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. - Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. - 296 с.
25. Литвин В. Історія України: Підручник. - К.: Наукова думка, 2009.
26. Лях Р. Історія України. - Донецьк, 1999.
27. Мала енциклопедія етнодержавства. - К., 1996.
28. Мала енциклопедія конституційного права/ за заг. ред. проф. Ю.Л. Бошицького ; Київський університет права НАН України.- Київ: Кондор, 2012.- 462 с.- ISBN 978-966-2781-09-0.
29. Малий словник історії України. - К., 1997.
30. Методичні рекомендації щодо використання державної символіки у вищих навчальних закладах (автор Удалова О.А.). [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://vzvo.gov.ua/vykhovna-robot.html?start=11>.
31. Моця О.П. Українці: народ і його земля (етапи становлення)/ Олександр Моця.- Київ: Стародавній світ, 2011.- 640 с.- ISBN 978-966-260803-8.
32. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: монографія/ за заг. ред. проф., Заслуженого юриста України Ю.Л. Бошицького ; Київський університет права НАН України.- Київ: Кондор, 2012.- 616 с.- ISBN 978-966-351-280-8.
33. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України : підручник / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. - К.: Прецедент, 2009. - 344 с.

34. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина : навч. посібник. - К.: Атіка, 2004. - 464 с.

13

35. Серьогін В. О. Конституційне право України : навч. посібник. - Х. : ХНУВС, 2010.-368 с.

36. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України : Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 632 с.

37. Турченко Ф. Новітня історія України. - Київ, 2006.

38. Усі українські письменники. Довідкове видання. - Харків: «Торсінг плюс», 2008.

39. Усі українські поети. Довідкове видання. - Харків: «Торсінг плюс», 2008.

Матеріали підготували:

Удалова О. А.,

завідуюча сектором Соціально-педагогічної роботи зі студентами
ДНУ «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти»

МОН України, кандидат педагогічних наук.

Левківська Г. П.,

проректор з гуманітарної освіти та виховної роботи

Київського університету права

Національної академії наук України.

МЕТОДИКИ ДІАГНОСТИКИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА АНКЕТА

Загальні дані про студентів групи

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Дата народження _____
3. Місце проживання, телефон _____
4. Сімейний стан (підкреслити): одружені, неодружені;
5. Батьки:
 - а) де і ким працюють батьки: _____
 - б) адреса проживання батьків _____
 - в) взаємини з батьком (добрі, середні, конфліктні) _____
 - г) взаємини з матір'ю (добрі, середні, конфліктні) _____
6. Наявність відхилень у стані здоров'я _____
7. Належність до пільгової категорії _____
8. Чи займаєтесь спортом?
 - а) ні;
 - б) так, яким _____, розряд _____;
9. Чи брали участь у громадському житті до навчання в НУБіП України?
 - а) ні;
 - б) так;
 - був активістом учнівського самоврядування (посада _____);
 - членом громадської організації (зазначити, якої _____);
 - залучався періодично до виконання громадських доручень;
 - брав участь у роботі клубів за інтересами, гуртків (_____);
 - інше _____
10. Ваші нахили та обдарування:
 - а) маю вокальні здібності;
 - б) малюю;
 - в) пишу вірші;
 - г) декламую прозу чи поезію;
 - д) танцюю;
 - е) маю організаторські здібності;
 - е) інше _____
11. У яких клубах, гуртках, студіях, художніх колективах, Ви б хотіли брати участь (підкреслити):
12. Мотиви вступу в НУБіП України:
 - а) покликання, здібності;
 - б) воля батьків;
 - в) отримання диплому;
 - г) легко вступити;
 - д) інше (що саме) _____

ВИЗНАЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ

НУБіП УКРАЇНИ

АНКЕТА

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Чи знаєте Ви про функціонування у НУБіП України первинних осередків молодіжних громадських організацій? Якщо так, то назвіть їх _____
3. Членом якої молодіжної громадської організації, політичної партії Ви є?

4. Назвіть лідерів молодіжних громадських організацій, студентської профспілки, студентського самоврядування НУБіП України, яких Ви знаєте:

5. Чи залучалися Ви до громадської роботи в НУБіП України? (підкресліть)
 - а) так, часто;
 - б) дуже рідко;
 - в) ні, не залучався;
 - г) не бачу у цьому потреби;
 - д) інше _____
6. Членство у громадських об'єднаннях для Вас, у першу чергу, це:
 - а) можливість зробити гарну кар'єру;
 - б) здобути досвід організаторської роботи;
 - в) принести користь суспільству, навчальному закладу, своїм колегам;
 - г) отримати певні пільги;
 - д) розширити коло друзів;
 - е) захистити свої громадянські права;
 - є) стати відомим в університеті;
 - ж) інше _____
7. У вільний час Ви найчастіше:
 - а) читаєте художню літературу;
 - б) займаєтесь спортом, фізичними вправами;
 - в) спілкуєтесь з друзями, прогулюєтесь містом;
 - г) відвідуєте театр, кінотеатр;
 - д) займаєтесь громадською роботою;
 - е) переглядаєте телепрограми, фільми, читаєте газети;
 - є) просто відпочиваєте, спите;
 - ж) для того, щоб розслабитись вживаєте легкі спиртні напої;
 - з) інше _____

8. Які заходи, що відбуваються в університеті, Ви обов'язково відвідали б:

- а) наукову конференцію, семінар з обраного вами фаху;
- б) дискусію, «круглий стіл», на яких обговорюються актуальні проблеми сільського господарства, державотворення, питання політичного життя країни тощо;
- в) зустрічі із відомими людьми;
- г) інтелектуальні ігри: «Брейн-ринг», «Поле-чудес» тощо;
- д) конкурси: команд КВК, Красуня НУБіП України, Містер НУБіП України, пісенної, поетичної творчості, фото конкурси, конкурси молодих митців тощо;
- е) змагання із виду спорту, який Вам імпонує;
- є) дискотеку;
- ж) ваш варіант _____

9. Як Ви ставитесь до людей, які проявляють громадську активність:

- а) позитивно;
- б) залежно від того, хто ці люди;
- в) негативно;
- г) байдуже.

10. Чи берете Ви участь у діяльності клубів за інтересами, якщо так, то вкажіть, у яких саме:

11. Чи знаєте Ви про діяльність органів студентського самоврядування НУБіП України?

- а) я був учасником заходів, які ними проводились;
- б) ніколи не чув про студентське самоврядування;
- в) знаю, що воно існує;
- г) його діяльність не розв'язує проблем студентів;
- д) так, знаю, і беру участь у його діяльності.

12. Які проблеми хвилюють Вас найбільше (підкреслити)?

а) побутові:

- умови проживання у гуртожитку;
- харчування у їдальнях, буфетах університету;
- проїзд у транспорті;
- відсутність зручних умов для навчання і відпочинку;
- інше _____

б) соціальні:

- адаптація у гуртожитку навчального закладу;
- спілкування із колегами;
- відносини з адміністрацією та викладачами;
- відсутність можливості самореалізації;
- інше _____

в) економічні:

- стипендія, премії, грошові допомоги, нестача коштів;
- проблема працевлаштування;
- інше _____

г) політичні:

- політична ситуація в Україні;
- проблеми інтеграції України в НАТО, ЄС, ЄЕП, СОТ;
- вибори, референдум;
- конституційна реформа;
- інше _____

д) навчальні:

- підручники, посібники;
- доступ до глобальної інформаційної чи локальної університетської мережі;
- новизна модульно-рейтингової системи навчання;

е) інше _____

ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДБАЙЛИВОСТІ

(методика адаптована Мешко К.І.)

1. Подивіться на цей список і скажіть, будь ласка, що з нижче наведеного тут є важливим у майбутній роботі для Вас особисто?

(Позначте відповідь по кожному рядку)

		Так	Ні
1.	Хороша оплата праці		
2.	Не дуже напружена робота		
3.	Робота, яка приносить користь суспільству		
4.	Робота, яка викликає повагу		
5.	Зручні години роботи		
6.	Можливість проявити ініціативу		
7.	Тривалість відпустки, достатня кількість неробочих днів		
8.	Робота, де Ви відчуваєте, що можете чогось досягти		
9.	Відповідальна робота		
10.	Цікава робота		
11.	Робота, що відповідає здібностям		

2. Чи любите Ви сільськогосподарську працю? *(Виберіть один варіант)*

1. Так, вважаю це своїм покликанням.
2. Люблю, але не завжди.
3. Буду працювати, але без особливого бажання.
4. Не люблю і не буду працювати у сільському господарстві.
5. *Важко відповісти (не зачитувати).*

3. Якою має бути, на Вашу думку, форма власності на землю сільськогосподарського призначення? *(Дайте лише одну відповідь)*

1. Здебільшого, державною.
2. Здебільшого, приватною.
3. Здебільшого, колективною.
4. Припустимі різні форми власності.
5. *Важко відповісти.*

4. Чи хотіли б Ви організувати власну справу і створити власне сільськогосподарське підприємство?

1. Так.
2. Ні —————> *переходьте до запитання № 6.*
3. *Важко відповісти (не зачитувати).*

5. Якби Ви хотіли організувати власну справу і створити власне сільськогосподарське підприємство, то що, на Вашу думку, заважало б Вам це зробити?

1. Складна економічна і політична ситуація.
2. Недостатній рівень освіти.
3. Відсутність досвіду.
4. Нестача лідерських здібностей.

5. Складнощі з пристосуванням до ринкових умов.
 6. Протидія керівників різних рівнів.
 7. Відсутність первинного капіталу та недоступність кредиту.
 8. Відсутність можливостей вигідного збуту продукції.
 9. Інше (що саме?) _____
6. Як Ви ставитесь до приватних фермерських господарств?
 1. Позитивно.
 2. Негативно.
 3. *Важко відповісти (не зачитувати).*
 7. Як Ви оцінюєте рівень власної господарської дбайливості?
 1. Високий.
 2. Середній.
 3. Низький.
 8. Чи маєте Ви або Ваша родина земельний пай?
 1. Так.
 2. Ні (переходьте до запитання 10).
 3. *Не знаю.*
 9. Як Ви використаєте свій земельний пай?
 1. Здам своєму колективному господарству в користування за винагороду (в оренду).
 2. Здам фермеру у користування за винагороду (в оренду).
 3. Вийду з членами своєї родини з КСП і організую(вав) на об'єднаних паях власне фермерське господарство.
 4. Подарую пай одному зі своїх дітей.
 5. Обміняю земельний пай з КСП на автомашину (трактор чи інше), щоб займатися індивідуальною і підприємницькою діяльністю.
 10. Як Ви оцінюєте, чи зможете Ви знайти роботу у Вашому населеному пункті?
 1. Так, зможу знайти роботу за фахом.
 2. Зможу знайти роботу, проте скоріше за все, не за фахом.
 3. Знайти роботу в нашому населеному пункті буде дуже важко або майже неможливо.
 4. Інше, що саме _____
 11. Чи хочете Ви працювати у сільському господарстві?
 1. Так.
 2. Ні (переходьте до наступного запитання).
 12. Якщо ні, то чому?
 1. Надто довгий робочий день.
 2. Робота фізично важка.
 3. Робота малооплачувана.
 4. Незадовільна організація праці.
 5. Немає перспективи кар'єрного росту.
 6. Нерівномірність завантаження роботою залежно від пори року.
 7. Інше (зазначте, що саме) _____

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ

Ціннісні орієнтації (ЦО) розуміються як соціально детермінована в психіці індивіда спрямованість особистості на цілі і засоби діяльності. ЦО відображають ставлення людини до соціальної діяльності і в цій своїй якості визначають широку мотивацію її поведінки. Формування ЦО як цілісної психологічної структури починається у ранньому юнацькому віці. Саме у цьому віці, на думку, дослідників, відмічається достатньо високий рівень рефлексії, усвідомленого життєвого досвіду і довільної поведінки, необхідних для формування ЦО.

Пропонована методика дозволяє вивчити особливості ціннісних орієнтацій студентів шляхом виявлення двох показників: ступеня сформованості ієрархічної структури ЦО і змісту ЦО (їх спрямованості).

Перший показник дає оцінку рівня особистісної зрілості, другий розкриває характер конкретних цінностей, які входять в ієрархію ЦО особистості. Знання змісту ЦО дозволяє розпізнати цілі життя і засоби їх досягнення, а також порівняти ЦО студента із загально прийнятими суспільними еталонами. Повертаючись до першого показника, варто звернути увагу на те, що ієрархічність формується тільки за умови дії психологічних механізмів диференціації й інтеграції – виділення певних цінностей у навколишній дійсності, їх наступному відборі і співпорядкуванні. Такі механізми мають забезпечити достатньо високий рівень розвитку особистості, її вищих пізнавальних процесів, соціально-психологічної зрілості.

ІНСТРУКЦІЯ

Нижче наведено перелік основних цілей, до яких люди прагнуть у своєму житті. Вкажіть, які з них є для вас цінними, значущими, поставивши біля кожного пункту бали від 1 до 5.

БЛАНК 1 (Т - цінності)

Зміст цілей (цінностей) життя	Бали від 1 до 5				
	1	2	3	4	5
Самостійність як незалежність у судженнях і оцінках					
Впевненість у собі (вивільнення від внутрішніх протиріч, сумнівів)					
Матеріальна забезпеченість (відсутність матеріальних труднощів у житті)					
Здоров'я (фізичне і психічне)					
Задоволення (життя повне утіх, розваг, приємного дозвілля)					
Цікава робота					
Любов (духовна і фізична близькість людини з людиною)					
Свобода як незалежність у вчинках і діях					
Краса (переживання прекрасного в природі і мистецтві)					

Добрі вірні друзі					
Пізнання (можливості розширення освіти, формування світогляду, інтелектуальний розвиток)					
Щасливе сімейне життя					
Творчість (можливість творчої діяльності)					
Суспільне визнання (повага оточуючих, колективу, товаришів)					
Активне, діяльне життя					
Рівність (братерство, рівні можливості для всіх)					

ІНСТРУКЦІЯ

Нижче наведено перелік основних якостей особистості людини. Вкажіть, які з них є для вас потрібними, цінними, значущими, поставивши біля кожного пункту бали від 1 до 5 (найбільш значущі - 5).

БЛАНК 2 (І - цінності)

Зміст цілей (цінностей) життя	Бали від 1 до 5				
	1	2	3	4	5
Високі запити (високі домагання)					
Чуйність (турботливість)					
Вихованість (ввічливість, гарні манери)					
Життєрадісність (почуття гумору)					
Ефективність у справах (працелюбство, продуктивність праці)					
Сміливість в обстоюванні своєї думки, своїх поглядів					
Ретельність (дисциплінованість)					
Нетерпимість до недоліків у собі і в інших					
Широта поглядів (розуміти чужу точку зору, поважати інші смаки, звички)					
Чесність (правдивість, щирість)					
Освіченість (широта знань, висока загальна культура)					
Самоконтроль (стриманість, самодисципліна)					
Терпимість (до поглядів і думок інших людей, вміння пробачати іншим їх помилки)					
Тверда воля (вміння настояти на своєму, не відступати перед труднощами)					
Раціоналізм (здоровий глузд і логічність мислення, вміння приймати обдумані рішення)					

ОБРОБКА ДАНИХ

Ціннісні орієнтації поділяють на дві групи на основі того, яким цілям і завданням служить та чи інша цінність. Першу групу складають цінності-цілі (термінальні цінності), другу групу складають цінності-засоби (інструментальні цінності). Термінальні цінності (Т-цінності) – це основні цілі людини, які відображають довготривалу життєву перспективу. Інструментальні цінності (І-цінності) характеризують засоби, які вибираються для досягнення цілей життя, вони виступають в якості інструмента, за допомогою якого можна реалізувати термінальні цінності. Можна додати, що такий поділ цінностей досить умовний, тому що на певних, особливо ранніх етапах формування особистості інструментальні цінності, які виявляють в основному якості особистості, можуть виступити і як цілі життя, виконуючи роль термінальних. Однак виділення цих двох

груп цінностей дозволяє досліджувати змістовну сторону спрямованості особистості, а також сформованість механізму диференціації.

Спочатку визначають ступінь сформованості механізму диференціації, тобто вміння робити ціннісний вибір. Про ступінь сформованості судять за розкидом балів, які студент використовує для оцінок. За цим показником виділяють три групи студентів.

1 група: використовують всі оцінки п'ятибальної шкали, це свідчить про сформованість механізму диференціації.

2 група: користуються тільки двома оцінками – механізм диференціації знаходиться на початковій стадії формування.

3 група: використовують лише один бал або взагалі не можуть дати оцінки – несформованість диференціації (відмова від участі в експерименті).

Далі проводиться якісний аналіз ЦО студента. У відповідності з отриманим балом виділяють найбільш і найменш значущі цінності, що дозволяє відтворити цілісну структуру цінностей особистості. Очевидно, що такий аналіз можливий тільки в першій групі студентів. Цінності, які отримали найвищий бал, характеризують загальну спрямованість особистості. Цінності, які знаходяться посередині ієрархічної структури мало інформативні з точки зору загальної спрямованості особистості: для них характерна тенденція до зміни реального місця в залежності від обставин життя.

При аналізі даних про вміння студентів диференціювати цінності необхідно враховувати, що для юнацького віку характерна більш детальна і диференційована система оцінок за термінальними цінностями, ніж за інструментальними.

Тому, групування дослідження за цим параметром слід вести передусім за результатами термінальних цінностей.

Пропонована методика може бути використана в індивідуальній і груповій роботі. У випадку індивідуальної роботи доцільно використовувати не бланковий варіант, а картки з виписаними на них окремими цінностями (бланк 1 і бланк 2). Ці картки студент розкладає в порядку надання переваги (окремо Т-цінності та І-цінності).

СОЦІОМЕТРИЧНА ДІАГНОСТИКА (соціометрія)

Соціометрія дає можливість отримати кількісну оцінку згуртованості в колективі, оцінити статус кожного члена колективу, виявити неформального лідера, зробити загальні висновки про соціально-психологічний клімат у групі.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ

Соціометричний метод передбачає відповіді студентів на запитання, наприклад: «Кого б Ви взяли з собою на навчання за кордоном» або «Якщо б вам запропонували відкрити приватну фірму, то кого б Ви взяли в партнери». Наставник пропонує всім студентам групи відповісти на одне обране запитання. Студентам пропонується підписати свій листок і вказати на ньому прізвище обраних ним товаришів групи у першу чергу, другу і третю. Результати опитування з кожного листка заносяться в соціоматрицю.

Хто вибирає Прізвище, ім'я, по батькові	Кого вибирають									
	1	2	3	4	5	6	7	8	25
1										
2										
3										
....										
25										
Всього виборів (R)										
Взаємних виборів (A)										

Величину **соціометричного статусу** будь-якого члена групи можна визначити за формулою:

$$S = \frac{R}{N-1},$$

де R – кількість одержаних виборів,

N – кількість членів групи.

Якщо $S = 0,2$ і вище – зірки;

Якщо $S =$ від 0,19 до 0,1 – група, якій віддають перевагу;

Якщо $S =$ від 0,09 до – 0,01 – група, якій мало хто віддає перевагу;

Якщо $S = 0$ – аутсайтери.

На основі соціоматриці можна побудувати соціограму соціометричних виборів, яка складається з чотирьох концентричних кіл (вміщених один в одному). У першому – центральному колі, розміщують порядковий номер студентів, у яких S більше 0,2. Це «зірки» групи. У другому – тих, значення S яких у межах 0,19-0,1, у третьому – відповідно

$S=0,09-0,01$, а у четвертому – тих студентів, які не отримали жодного вибору ($S=0$). Дівчат позначають кружечком, а юнаків – трикутником. У середині цих символічних фігур записують порядковий номер студентів.

Ті студенти, які опинилися у центрі першого, найменшого кола – соціометричні «зірки», другого, – ті, кому віддають перевагу, третього – мало віддають перевагу, четвертого – аутсайтери.

Для визначення відносин між студентами групи на соціограмі стрілочками позначають вибір кожного студента, якщо вибір взаємний, то позначають стрілочкою із двома векторами (див. рис. 1.).

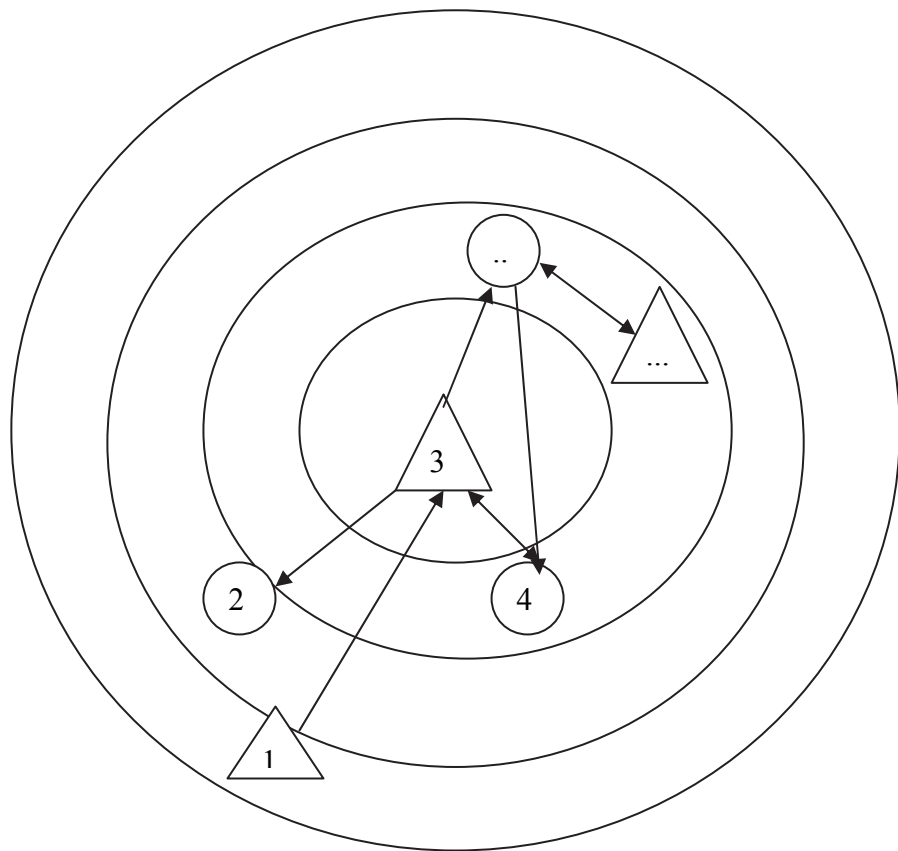

Рис.1. Соціограма групи

За результатами соціограми ми отримуємо наочну модель, яка відображає соціометричний статус студента групи та належність до тієї чи іншої мікрогрупи.

ДОСЛІДЖЕННЯ САМООЦІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Завдання: отримання кількісного показника рівня розвитку самооцінки.

Необхідний матеріал. Слова, які характеризують окремі якості особистості: авторитарний, акуратний, аналітичний, безтурботний, боязкий, вдумливий, веселий, відповідальний, вишуканий, впевнений, впертий, вразливий, грубий, делікатний, довірливий, доброзичливий, ерудований, заздрісний, замкнутий, зверхній, лагідний, критичний, легковірний, ледачий, мовчазний, мрійливий, напружений, наполегливий, невимушений, нервовий, нерішучий, нестриманий, нетерплячий, неухажливий, обережний, організований, працездатний, передбачливий, підозріливий, принциповий, повільний, послідовний, поступливий, похмурий, прискіпливий, романтичний, рішучий, самостійний, сентиментальний, сміливий, спостережливий, стриманий, сором'язливий, співчутливий, турботливий, уважний, щирий.

Виконання завдання. Кількісний показник рівня розвитку самооцінки визначаємо методом вибору слів, які характеризують уявлення студента про те, які риси особистості він хотів би мати та які він дійсно має.

Інструкція. Уважно продивіться слова та складіть з них 2 рядки (від 10 до 20 слів у кожному). В перший рядок впишіть слова, які на вашу думку, характеризують позитивні риси вашого суб'єктивного ідеалу. В другий рядок впишіть слова, змістовне наповнення яких не притаманне вашому суб'єктивному ідеалу (назвемо його «антиідеалом»).

Перший рядок слів умовно позначимо як «позитивну» множину, другий рядок – як «негативну» множину. Вони будуть еталонами. Потім виберіть із «позитивної» та «негативної» множин ті риси, якими ви, на вашу думку, володієте. Орієнтуйтеся не на ступінь виразності даної риси, а тільки на її належність чи відсутність у вас (так чи ні).

Обробка даних виконаного завдання. Для кожної множини підрахуйте кількість тих рис, які обрав студент, та поділіть на загальну кількість слів у відповідному еталонному рядку. Якщо коефіцієнт у позитивній множині наближається до одиниці, то студент, швидше за все, переоцінює себе, некритично ставиться до себе. Коефіцієнт близький до одиниці у негативній множині говорить про низьку оцінку своєї особистості та про високе критичне ставлення студента до себе. Коефіцієнт у позитивній множині близький до нуля вказує на низьку оцінку себе. Коефіцієнт у негативній множині близький до нуля вказує на завищену самооцінку. Коефіцієнти наближені до 0,5 говорять про нормальну, середню оцінку – студент не переоцінює себе і в той же час достатньо критичний. Наприклад, студент склав два таких рядки:

Позитивна множина	Негативна множина
1. акуратний +	1. авторитарний
2. аналітичний +	2. безтурботний
3. вдумливий +	3. боязкий
4. веселий +	4. впертий +
5. відповідальний +	5. вразливий
6. впевнений +	6. довірливий
7. доброзичливий +	7. заздрісний
8. ерудований +	8. зверхній
9. критичний +	9. легковірний +
10. самостійний +	10. нервовий
11. сміливий +	11. нерішучий +
12. спостережливий	12. нестриманий
13. співчутливий +	13. підозріливий
14. працездатний	14. прискіпливий
15. передбачливий	
16. щирий +	

Визначасмо кількісний показник рівня самооцінки: позитивна множина: 0,8, негативна множина: 0,2.

Висновок: студент швидше переоцінює себе, некритично ставиться до себе.

СТИЛЬ СПІЛКУВАННЯ

Зазначте в кожному питанні найприйнятніший для Вас варіант відповіді.

1. Чи схильні Ви шукати шлях до примирення після чергового службового конфлікту?

- А) завжди;
- Б) іноді;
- В) ніколи.

2. Як Ви ведете себе в критичній ситуації?

- А) внутрішньо закипаєте;
- Б) зберігаєте повний спокій;
- В) втрачаєте самоконтроль.

3. Яким вважають Вас колеги?

- А) самовпевненим і заздрисним;
- Б) дружелюбним;
- В) спокійним і незалежним.

4. Як Ви відреагуєте, якщо Вам запропонують відповідальну посаду?

- А) приймете з деяким застереженням;
- Б) погодитесь без вагань;
- В) відмовитесь від неї заради власного спокою.

5. Як Ви відреагуєте, якщо хтось з колег візьме без дозволу папір з Вашого столу?

- А) відреагуєте агресивно;
- Б) змусите повернути;
- В) запитаете, чи не потрібно йому ще щось.

6. Якими словами Ви зустрінете чоловіка (жінку), якщо він (вона) повернулася з роботи пізніше звичайного?

- А) «Що тебе так затримало?»;
- Б) «Де ти тиняєшся допізна?»;
- В) «Я вже почав(ла) хвилюватися».

7. Як Ви поводитье себе за кермом автомобіля?

- А) намагаєтесь наздогнати машину, яка «показала Вам хвіст»;
- Б) Вам все одно, скільки машин Вас обігнало;
- В) поїдете з такою швидкістю, що ніхто Вас не наздожене.

8. Якими Ви вважаєте свої погляди на життя?

- А) збалансованими;
- Б) легковажними;
- В) жорсткими.

9. Що Ви оберете, якщо справа не вдається?

- А) постараетесь покласти провину на когось;
- Б) змиритесь;
- В) наступного разу будете обережними.

10. Як Ви ставитесь до надмірної розбещеності сучасної молоді?

- А) пора вже молоді заборонити такі розваги;
- Б) необхідно створити можливість культурного відпочинку;
- В) і чому ми з нею панькаємося?

11. Що ви відчуваєте, якщо посада, яку Ви хотіли зайняти, дісталася іншому?

- А) і навіщо тільки нерви було тратити?
- Б) мабуть, ця людина керівнику приємніша;
- В) можливо, це вдасться мені наступного разу.

12. Що ви відчуваєте, коли дивитесь фільм жахів?

- А) відчуття страху;
- Б) нудно;
- В) отримуєте справжнє задоволення.

13. Як Ви будете себе поводити, якщо Ви запізнилися на важливу нараду через затор у дорозі?

- А) будете нервувати під час наради;
- Б) постараетесь викликати взаєморозуміння;
- В) засмутитесь.

14. Як Ви ставитесь до своїх спортивних досягнень?

- А) обов'язково намагаєтесь перемогти;
- Б) цінуєте задоволення відчути себе молодим;
- В) дуже розсердитесь, якщо програєте.

15. Як Ви вчините, якщо в ресторані погане обслуговування?

- А) стерпите, уникаючи скандалу;
- Б) покличете адміністратора і зробите йому зауваження;
- В) підійдете зі скаргою до директора ресторану.

16. Як Ви відреагуєте, якщо Вашу дитину образили в школі?

- А) поговорите з учителем;
- Б) влаштуєте скандал батькам кривдника;
- В) порадите дитині поквитатися.

17. Яка Ви людина?

- А) звичайна;
- Б) самовпевнена;
- В) пробивна.

18. Що Ви скажете підлеглому, з яким зіткнулися в дверях?

- А) вибачте, це моя провина;
- Б) нічого, пусте;
- В) а уважнішим можна бути?

19. Ваша реакція на статтю в газеті про хуліганство серед молоді?

- А) коли, нарешті, буде вжито заходів?
- Б) потрібно ввести суворіше покарання!
- В) не можна винити в усьому молодь, вихователі також винні!

20. Якій тварині Ви найбільше симпатизуєте?

- А) тигр;
- Б) домашня кішка;
- В) ведмідь.

Ключ до тесту

Відповіді	Номери відповідей									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
а	1	2	3	2	3	2	2	2	3	3
б	2	1	2	3	2	3	1	1	2	1
в	3	3	1	1	1	1	3	3	1	2

Відповіді	Номери відповідей									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
а	1	3	1	2	1	1	1	1	2	3
б	2	2	3	3	3	2	3	3	1	2
в	3	1	2	1	2	3	2	2	3	1

Інтерпретація результатів тестування

35-44 бали: Ви помірно агресивні, Вас супроводжує успіх в житті, оскільки у вас досить здорового честолюбства. До критики відноситеся доброзичливо, якщо вона ділова і без претензій.

45 і більше балів: Ви надмірно агресивні і невірноважені, нерідко буваєте занадто жорстокі до інших людей. Сподіваєтеся дійти до управлінських «верхів», розраховуючи на свої сили. Добиваючись успіхів в якій-небудь галузі, можете пожертвувати інтересами тих, хто оточує Вас. До критики ставитеся двояко: критику «зверху» приймаєте, а критику «знизу» сприймаєте хворобливо, деколи недбало. Можете переслідувати критику «знизу».

34 бали і менше: Ви надмірно миролюбні, що обумовлене недостатньою упевненістю у власних силах і можливостях. Це, звичайно, не означає, що Ви гнетесь під будь-яким вітерцем. Та все ж більше рішучості Вам не зашкодить! До критики «знизу» відноситеся терпимо, але побоюєтеся критики «зверху».

СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

1. Загальні відомості про студента (прізвище, ім'я, по батькові; дата і рік народження; коли, де, з якою успішністю закінчив навчання у школі; з якого року і за якою спеціальністю навчається; сімейний стан; належність до пільгової категорії; стан здоров'я).

2. Загальна спрямованість особистості:

а) дотримання законів і норм поведінки;

б) життєва позиція (активна, пасивно-споглядальна, споживацька);

в) ставлення до алкоголю паління, наркотиків;

г) нахили та інтереси;

д) як проводить дозвілля (читає, відвідує театр, кіно, концерти, дискотеку, проводить час із друзями, вживає спиртні напої, наркотики, палить, дивиться телепрограми, слухає музику, грає комп'ютерні ігри, займається спортом, бере участь в художній самодіяльності, нічого не робить, спить).

3. Ставлення до навчання (мотиви, успішність, відвідування, схильність до вивчення окремих навчальних дисциплін, конфлікти з науково-педагогічними працівниками).

4. Ставлення до праці (працелюбний чи ні, надає перевагу інтелектуальній чи фізичній праці).

5. Ставлення до громадської роботи (потреба в громадській роботі проявляється: систематично, періодично, не проявляється; виконання громадських доручень здійснюється: активно, добросовісно, як-коли, пасивно, відмовляється від доручень; бере участь у роботі студентського самоврядування, громадських організацій).

6. Основні риси характеру і морально-вольові якості (патріотизм, громадянськість, правдивість, безкорисливість, справедливість, оптимізм, гуманність, сила волі, самоконтроль, виваженість, рішучість, самостійність, наполегливість, мужність, дисциплінованість, ініціативність, активність, організованість, добросовісність, відповідальність, цілеспрямованість, креативність, працездатність, акуратність, спостережливість, прагнення до поповнення знань, впевненість, самокритичність, вимогливість, скромність, честолюбство, альтруїзм, комунікабельність, відкритість, тактовність).

7. Прояви особистості в колективі (користується повагою та авторитетом, виконує роль лідера – формального чи неформального, легко налагоджує контакти з людьми, за що поважають або не поважають у групі, входить в склад активу групи).

8. Індивідуальні особливості психічних процесів (увага стійка; запам'ятовування: швидке, середнє, повільне; мислення: абстрактно-логічне або наочно-образне; володіння мислительними операціями:

аналізу, порівняння, синтезу, узагальнення; розвинуте мислення: наукове, творче, логічне).

9. Темперамент (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік), самооцінка (адекватна, неадекватно завищена, неадекватно занижена).

10. Професійна підготовленість (високий рівень професійних знань та вмінь, займається самоосвітою, достатня або середня професійна підготовленість, наявні професійні знання не вміє застосовувати на практиці, недостатній рівень професійності, дуже погана професійна підготовленість, відсутність професійних знань).

Характеристика вікових особливостей студентів

Пізня юність (18-25 років)

- Зрілість у розумовому, моральному відношеннях.
- Формування переконань, світогляду.
- Почуття нового – мужність, рішучість.
- Здатність до захоплень, оптимізм.
- Самостійність, прямолінійність.
- Критичність і самокритичність. Самооцінка неоднозначна, що обумовлює внутрішню невпевненість, яка супроводжується різкістю.
- Скептичне, критичне, іронічне ставлення до викладачів і режиму навчального закладу.
- Зберігається максималізм і критичність, негативне ставлення до думки старших.
- Неприйняття лицемірства, грубості, бажання впливати криком.
- Пік інтелектуальних і пізнавальних можливостей.
- Прийняття відповідальних рішень: вибір і оволодіння професією, вибір стилю життя і свого місця в житті.
- Вибір супутника життя, створення своєї сім'ї, активність в сексуальній сфері.

ЧАСТИНА V. КАЛЕНДАР ПАМ'ЯТНИХ ТА СВЯТКОВИХ ДАТ

- 1 вересня – День знань
- 16 вересня – День працівників лісу
- Третій вівторок вересня – Міжнародний день миру
- 24 вересня – День ООН
- 27 вересня – Всесвітній день туризму
- 30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек
- 1 жовтня – Міжнародний день музики
- Перша неділя жовтня – День працівника освіти
- 14 жовтня – День захисника України
- 17 жовтня – День українського студента
- 9 листопада – День української писемності та мови
- 17 листопада – Міжнародний день студента
- Третя субота листопада – День працівників сільського господарства
- 24 листопада – День національної гвардії України
- 1 грудня – День національної єдності
- 6 грудня – День Збройних Сил України
- 10 грудня – День прав людини
- 1 січня – Новий рік
- 7 січня – Різдво Христове
- 22 січня – День Соборності України
- 29 січня – День пам'яті студентів, загиблих під Крутами
- 14 лютого – День закоханих
- 8 березня – Міжнародний жіночий день
- 9-10 березня – Шевченківські дні
- 27 березня – Міжнародний день театру
- 1 квітня – День гумору
- 7 квітня – Всесвітній день здоров'я
- 18 квітня – Міжнародний день пам'ятників та історичних місць
- Третя субота квітня – День довкілля
- 22 квітня – День землі
- 26 квітня – День чорнобильської трагедії
- 1 травня – Міжнародний день солідарності трудящих
- 8 травня – День Примирення
- Друга неділя травня – День матері
- 15 травня – Всесвітній день сім'ї
- 18 травня – Міжнародний день музеїв
- Третя субота травня – День науки
- 24 травня – День слов'янської писемності і культури
- 1 червня – Міжнародний день захисту дітей
- 5 червня – Всесвітній день охорони навколишнього середовища
- 28 червня – День Конституції України
- 23 серпня – День Державного Прапора України
- 24 серпня – День Незалежності України

ЧАСТИНА VI. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХУДОЖНІ КОЛЕКТИВИ, ГУРТКИ, СТУДІЇ, КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ, СПОРТИВНІ СЕКЦІЇ ТА АБОНЕМЕНТНІ ГРУПИ, ЯКІ ДІЮТЬ В УНІВЕРСИТЕТІ

Форми роботи кафедри культурології

№ п/п	Назва художнього колективу чи гуртка	Відповідальна особа	Контактний номер телефону
1.	Народний ансамбль пісні і танцю «Колос»	Хорова група – Якимчук Володимир Якович Балетна група – Музальов Валерій Олексійович	0675962604 0664841654
2.	Академічний хор	Шкварун Любов Ігорівна	0672949201
3.	Жіночий вокальний ансамбль «Октава»	Мелікова Ніна Володимирівна	0506233880
4.	Чоловічий вокальний ансамбль «Амеро»	Дудко Сергій Віталійович	0508831376
5.	Студія сольного співу	Шелепницька Наталія Михайлівна	0506404297
6.	Вокально-інструментальний ансамбль «Отава»	Рудий Роман Аньонович	0506727437
7.	Хореографічний ансамбль «Дівоче сузір'я»	Сауріна Ольга Іванівна	0963605551
8.	Ансамбль бального танцю «Чарівність»	Макода Світлана Леонідівна	0674494827
9.	Народний студентський театр «Березіль»	Тітенко Наталія Миколаївна	0636733341
10.	Мистецька студія «Голосіївська палітра», гурток «Декоративна флористика»	Пузиренко Ярина Василівна	0957607783
11.	Гурток «Мистецтво сервірування»	Мисюра Тетяна Михайлівна	0989507511
12.	Гурток любителів театру «Мельпомена»	Панталієнко Валентина Василівна	0980074909
13.	Музична вітальня «Золота ліра»	Мельничук Тетяна Федорівна	0674666335
14.	Студентський культурознавчий клуб	Сидоренко Ірина Григорівна	0676988859

**Спортивні секції, абонементні групи
кафедри фізичного виховання,**

№ п/п	Назва художнього колективу чи гуртка	Відповідальна особа	Контактний номер телефону
1.	Баскетбол (жінки)	Євтушенко Ірина Михайлівна	097-605-10-96
2.	Баскетбол (чоловіки)	Хотенцева Олена Вікторівна	067-759-16-23
3.	Боротьба вільна	Бурко Сергій Валерійович	097-939-28-19
4.	Важка атлетика	Берега Григорій Юхимович	097-016-58-19
5.	Волейбол (жінки)	Магльований Дмитро Володимирович	093-787-35-81
6.	Волейбол (чоловіки)	Магльований Дмитро Володимирович	093-787-35-81
7.	Гирьовий спорт	Берега Григорій Юхимович	097-016-58-19
8.	Карате кіокушин	Вербицький Сергій Олексійович Войтенкова Маріанна Сергіївна	096-734-45-98 063-181-36-29
9.	Легка атлетика	Дубовік Рима Гасимівна Чирва Петро Олександрович	067-218-55-35 067-942-06-51
10.	Спортивне орієнтування	Пархоменко В'ячеслав Кузьмович	098-700-04-27
11.	Танцювальна аеробіка	Крупко Наталія Володимирівна	067-459-59-44
12.	Теніс настільний	Чирва Петро Олександрович	067-942-06-51
13.	Футбол (чоловіки)	Костенко Микола Петрович	067-306-30-80
14.	Міні-футбол (чоловіки)	Костенко Микола Петрович	067-306-30-80
15.	Міні-футбол (жінки)	Прохніч Валерій Миколайович Гордєєва Світлана Валентинівна	097-304-67-02 099-120-44-11
16.	Шахи	Семерунь В'ячеслав Зіновійович	096-194-95-51
17.	Пауерліфтинг	Черкашин Дмитро Костянтинівич	097-398-21-67
18.	Перетягування канату	Черкашин Дмитро Костянтинівич	097-398-21-67
<i>Навчально-оздоровчо-спортивний центр (абонементні групи)</i>			
19.	Боротьба вільна та греко-римська	Бурко Сергій Валерійович	097-939-28-19
20.	Бокс	Бурко Сергій Валерійович	097-939-28-19
21.	Калланетика	Федоріна Наталія Борисівна	067-280-88-63
22.	Рукопашний бій	Бурко Сергій Валерійович	097-939-28-19
23.	Танцювальна аеробіка	Крупко Наталія Володимирівна	067-459-59-44
24.	Атлетична гімнастика	Гордєєва Світлана Валентинівна Бурко Сергій Валерійович	099-120-44-11 097-939-28-19
25.	Карате кіокушин	Вербицький Сергій Олексійович	096-734-45-98
26.	Фітнес	Гордєєва Світлана Валентинівна	099-120-44-11

Клуби за інтересами Студентської організації

№ п/п	Назва клубу	Відповідальна особа	Контактний номер телефону
1.	Науковий клуб	Іван Охріменко	(063) 629 58 62
2.	Клуб Знавців	Софія Царинник	(093) 221 95 55
3.	Туристичний клуб «Барс»	Антон Красилов	(063) 289 00 17
4.	Соціальний центр	Дар'я Кендус	(093) 046 22 69
5.	Медіа-центр "Фокус"	Оксана Вітряк	(063) 386 48 83
6.	Юридична клініка	Микола Нікулін	(063) 844 33 05

ЧАСТИНА VII. ГЛОСАРІЙ

Авторитарне виховання – виховання, яке ґрунтується тільки на безумовному визнанні авторитету вихователя й повному підпорядкуванню вихованця його волі.

Авторитет батьків – визнаний вплив батьків на переконання й поведінку дітей, який ґрунтується на глибокій повазі й любові до батьків, довірі до високої значущості їхніх особистих якостей і життєвого досвіду, до їхніх слів і вчинків. Створюється у результаті правильного виховання і здорових стосунків у родині.

Адиктивна поведінка – негативний вид поведінки, зумовлений залежністю від різних хибних пристрастей. Спричиняється як хімічними речовинами (наркотичні засоби, їжа), так і емоційними залежностями (комп'ютерні та азартні ігри).

Альтруїзм – безкорисна діяльність задля блага інших людей, поєднана з прагненням їм допомогти. (

Аморальність – способи дії, діяльності, поведінки особи, яка не дотримується моральних норм загальнолюдських моральних цінностей суспільства. Часто є наслідком духовної, моральної нерозвиненості особистості, її невихованості в сім'ї, суспільстві.

Андрогогіка – (від грец. – доросла людина й керівництво, виховання) – педагогіка дорослих, одна з педагогічних наук, яка займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й виховання дорослих.

Асертивність – соціально-психологічна якість, риса характеру, життєва позиція особистості, що виявляється у своєчасній організації психічних якостей: інтелекту, емоцій, волі.

Асертивна поведінка – система вчинків, які визначаються контролем над ситуацією і правильним прийняттям рішень на вчинок.

Асоціальна поведінка – дії, не погоджені з нормами поведінки (образа, лайка тощо).

Важковиховуваність – у широкому розумінні – поняття, що пояснює випадки труднощів, з якими стикається педагог під час організації і здійснення виховного процесу. У вузькому розумінні дане поняття використовується для позначення максимально наближеного до норми рівня відхилень у поведінці дитини, яка потребує відповідної уваги й зусиль вихователя для їх подолання.

Виховання – конкретно-історичне явище, яке тісно пов'язане з соціально-економічним, політичним і культурним розвитком суспільства, з етно-соціальним і соціально-психологічними особливостями народу. Його сутність виявляється у прилученні до світу людських і національних цінностей, норм взаємостосунків між людьми. Виховання – свідомо організована суспільна діяльність, яка базується на виховних відносинах

між вихователем та вихованцем, метою яких є виявлення передбачених змін в особистості вихованця. Виховання – цілеспрямоване формування у підростаючих особистостей загальнонаціональних, моральних та інших вартостей, особистих якостей, наичок і звичок поведінки у відповідності з вимогами, які ставить мораль, право і суспільство.

Виховання здорового способу життя дітей – процес цілеспрямованого, систематичного формування духовного, психічного, фізичного і соціального здоров'я особистості. Сприяє позитивній соціалізації дитини, забезпечує попередження відхилень від соціальних, моральних і санітарно-гігієнічних норм життєдіяльності людини.

Виховання і розвиток особистості – індивідуальний розвиток людини – ряд послідовних кількісних і якісних змін, яких зазнає її організм від моменту зародження й до кінця життя, становлення людини як соціальної істоти.

Вихователь – особа, яка займається вихованням дітей, молоді чи дорослих та має до цього формальну кваліфікацію.

Виховна допомога – допомога вихователя у виправленні негативних рис чи звичок вихованця, сприяння розвитку особистості.

Виховне навчання – організація процесу навчання, при якій забезпечується органічний взаємозв'язок між набуттям вихованцями знань, умінь і навичок, засвоєння досвіду творчої діяльності й формування емоційно-ціннісного ставлення до світу, один до одного, до навчального матеріалу.

Виховний вплив – вплив з метою досягнення бажаного результату в навчанні і вихованні.

Виховний ідеал – уява про ідеального вихованця і образ ідеальної дитини, яка досягла високого ступеня гармонії у фізичному, моральному, соціальному, інтелектуальному та естетичному розвитку. Виховний ідеал тісно пов'язаний із світоглядом, релігією і мораллю. Ідеал особистості як кінцеву мету виховання визначає те суспільство, в якому це виховання здійснюється.

Вільне виховання – концепція або теорія виховання, яка полягає в ототожненні процесу виховання особистості з пристосуванням вихователя до перебігу природного та спонтанного її розвитку.

Всебічний розвиток особистості – гармонійне поєднання інтелектуальної, духовної і громадянської зрілості людини з фізичною досконалістю. Здійснюється через пізнання, фізичне загартовування, розвиток емоційної і чуттєвої сфери, залучення до духовних цінностей і духовного досвіду як української нації, так і усього людства.

Громадянське виховання – виховна діяльність з метою усвідомлення вихованцями механізмів функціонування сучасної держави, прав та обов'язків громадян цієї держави; формування поглядів на світ, громадянських та патріотичних почуттів й підготовка до участі в

суспільному житті на засадах демократії, зв'язку з державними органами влади, з правом, економікою та адміністрацією країни. Громадянське виховання – формування громадянськості як інтегративної якості особистості. Громадянськість дає можливість людині відчувати себе юридично, соціально, морально й політично дієздатною. До основних елементів громадянськості належить моральна й правова культура, яка виражається у почутті власної гідності, внутрішньої свободи особистості, дисциплінованості, в повазі й довірі до інших громадян і до державної влади, здатності виконувати свої обов'язки, в гармонічному поєднанні патріотичних, національних та інтернаціональних почуттів.

Гуманізація виховання і навчання - реалізація у процесі налагодження стосунків між педагогом і вихованцем принципів світогляду, які ґрунтуються на повазі до людей, турботі про них; спрямованість уваги на задоволення інтересів вихованця й розв'язання його проблем.

Гуманістична спрямованість – спрямованість на особистість іншої людини, ствердження словом і ділом вищих духовних цінностей, моральних норм поведінки і стосунків.

Девіантна поведінка – поведінка, яка характеризується відхиленнями від норми. Частіше термін вживається для негативної оцінки поведінки особистості, схильної до моральних відхилень або такої, що має соціальну патологію.

Естетика поведінки – риси прекрасного у вчинках і діях людини: в її ставленні до праці й суспільства, в її манерах і вигляді, у формах спілкування з людьми. Визначається інтелектуальним і моральним рівнем людини. Систематичне виховання навичок поведінки, яке відповідає вимогам естетики, сприяє розвитку естетичних потреб, почуттів і понять.

Зanedбаність педагогічна – стійкі відхилення від норми в моральній свідомості й поведінці чи навчальній діяльності, спричинені недоліками педагогічного впливу.

Заохочення у вихованні – засіб педагогічного впливу, який використовується у тих випадках, коли дитина вдало виконала важке завдання, провела корисну роботу, здійснила хороший вчинок тощо.

Ідеал українського виховання – є синтезом загальнолюдського і національного. Він втілений у конкретних історичних постатях та літературних образах. Шляхетні елементи цього ідеалу знаходимо в народній творчості, мистецтві, у християнських засадах життя нації.

Методи виховання – сукупність найбільш загальних способів розв'язання виховних завдань і здійснення виховних взаємодій, способів взаємопов'язаної діяльності вихователів і вихованців, спрямованих на досягнення цілей виховання; сукупність специфічних способів і прийомів виховної роботи, які використовуються в процесі формування

особистісних якостей вихованців для розвитку їхньої свідомості, мотиваційної сфери й потреб, для вироблення навичок і звичок поведінки і діяльності, а також їхньої корекції і вдосконалення. Поділяють на методи різнобічного впливу на свідомість, почуття й волю учнів з метою формування їхніх поглядів і переконань (бесіда, лекція, диспут, позитивний приклад; методи організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки (педагогічна вимога, громадська думка, вправа, привчання, створення виховних ситуацій); методи регулювання, корекції, стимулювання позитивної поведінки і діяльності вихованців (змагання, покарання, заохочення).

Методи самовиховання – самоорганізація, самозобов'язання, самозвіт ставлення до свого „Я”, самокритика, ідентифікація, наслідування прикладу, самозаохочення, аутотренінг тощо

Методика виховання – педагогічна дисципліна, яка займається організацією виховання в школах та інших виховних закладах. Системною основою для методики виховання є теорія виховання, а джерелом надійної інформації – результати досліджень процесів, умов та потреб виховання в різних типах та різних ступенях шкіл, у різних виховних закладах та молодіжних організаціях.

Механізм впливів на вихованців у процесі виховання – 1) Переконавання (логічний аргументаційний вплив педагога на свідомість вихованця); 2) навіювання (вплив на свідомість і підсвідомість вихованця при відсутності повного чи часткового розуміння); 3) вплив на вихованців через несвідоме наслідування слів і дій оточуючих з вагомими емоційними зарядами в умовах безпосереднього контакту з ними.

Моралізування – спосіб виховного впливу на дитину, який характеризується довгими повчальними проповідями суворої моралі, закликами до дітей чи дорослих робити моральні висновки з приводу чогось; довгі й нудні повчання кого-небудь.

Національний виховний ідеал – базується на загальнолюдських цінностях і включає в себе ті риси, які відповідають духовності чи звичаям даного народу. Конкретний зміст залежить від державного устрою, світогляду, релігії та моралі, від рівня розвитку культури, від національних особливостей народу.

Оптимізація процесу виховання – забезпечення цілісного циклу виховного процесу, що включає діагностування рівня вихованості учня й формулювання мети, планування та організацію діяльності, контроль і регулювання діяльності й відносин, аналіз виховних результатів.

Особистісно зорієнтоване виховання – це утвердження людини як найвищої цінності, навколо якої ґрунтуються всі інші суспільні пріоритети.

Особистість – цілісність соціальних властивостей людини, продукт суспільного розвитку і залучення індивіда до системи соціальних відносин

за допомогою активної предметної діяльності і спілкування. Індивід стає особистістю у процесі освоєння соціальних функцій і розвитку самосвідомості, тобто після усвідомлення своєї самототожності й неповторності як суб'єкта діяльності й індивідуальності, але саме як члена соціуму.

Патріотизм – любов до Батьківщини, відданість їй, готовність служити її інтересам, йти на самопожертву. Виявляється в практичній діяльності, спрямованій на всебічний розвиток своєї країни, захист її інтересів...

Педагогічний вплив – вплив педагога на свідомість, волю, емоції вихованців, на організацію їхнього життя та діяльність в інтересах формування в них необхідних якостей і забезпечення успішного досягнення поставлених цілей.

Педагогічний процес (навчально-виховний процес) – цілеспрямована, свідомо організована, динамічна взаємодія вихователів і вихованців, у процесі якої розв'язуються суспільно необхідні завдання освіти і гармонійного виховання.

Педагогічний такт – вміння вихователя відповідно поводитися з вихованцями, що підвищує авторитет вихователя та збільшує його вплив на молодь.

Переконування – метод виховання, що передбачає доведення істинності якихось положень, переконання в необхідності виконання тих чи інших дій, формування певних моральних і духовних якостей, розвиток потреби в самопізнанні й самовихованні. Основними засобами даного методу є: розуміння, довіра, співчуття, застереження, критика, обговорення, бесіда, розповідь, роз'яснення, вправління, навіювання, показ прикладу тощо.

Покарання – педагогічний метод корекції поведінки з метою її виправлення. Зазвичай покарання є наслідком поганих вчинків, недотримання вимог, порушення правил тощо... Щоб покарання було дієвим методом виховання, воно не повинно шкодити психічному і фізичному здоров'ю вихованців, викликати в них страх, принижувати дитячу гідність, позбавляти дитину батьківської любові.

Покарання моральне – метод виховання, який передбачає застосування певної моральної карі (зауваження, засудження, догана, позбавлення уваги та ін.).

Похвала – позитивна оцінка чогось, когось, поведінки або діяльності взагалі.

Превентивне виховання – широкий спектр узгоджених, соціально-виховних теорій і практик з метою підвищення ефективності інтелектуального, емоційного, психічного і фізичного розвитку дітей і

молоді у запобіганні асоціальної поведінки і шкідливих звичок, пов'язаних із вживанням наркотиків, токсичних речовин, алкоголю, палінням цигарок і його наслідками для здоров'я, профілактикою ВІЛ/СНІДу.

Привчання – метод виховання, що базується на повторюваності дій або вчинків з метою їх кращого засвоєння та формування стійких звичок.

Приклад – один із методів виховання, ефективність якого забезпечується прагненням наслідувати авторитетних людей.

Принципи виховання – вихідні положення, що впливають із закономірностей виховання й визначають загальне спрямування виховного процесу, основні вимоги до його змісту, методики та організації. Загальні принципи виховання: суспільна спрямованість; виховання особистості в діяльності та спілкуванні; стимулювання внутрішньої активності особистості; гуманізм у поєднанні з високою вимогливістю; оптимістичне прогнозування; опора на позитивні якості вихованців; врахування вікових та індивідуальних особливостей; виховання в колективі; єдність і погодженість вимог, зусиль і дій навчальних закладів, родини й громадськості.

Самовиховання – систематична й свідомо діяльність людини, спрямована на вироблення в собі бажаних фізичних розумових, моральних, естетичних якостей, позитивних рис волі й характеру, усунення негативних звичок.

Самоконтроль – один із проявів усвідомленої регуляції людиною власної поведінки та діяльності з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям, пред'явленим вимогам, правилам, зразкам. Важливу роль у процесах самоконтролю особистості відіграють її оцінка та самооцінка.

Самореалізація – прагнення людини до якомога повнішого виявлення і вияву своїх можливостей, нахилів, здібностей, якостей особистості, як одне з виражень соціальних потреб людини.

Система виховання – сукупність інституцій та взаємопов'язаних між собою осіб, які реалізують спільні цілі виховної діяльності. Функціонування системи виховання полягає в реалізації планів виховної роботи над формуванням мотивів, почуттів, переконань, постав, рис характеру та способів поведінки підростаючого покоління, відповідно до цілей виховання та в отриманні сподіваних результатів.

Соціалізація – двосторонній процес, що включає в себе, з одного боку, засвоєння індивідом соціального досвіду шляхом входження в соціальне середовище, систему соціальних зв'язків індивідом через його активну діяльність, активне включення в соціальне середовище.

Соціальна адаптація – вид взаємодії особистості або соціальної групи із соціальним середовищем, у ході якого узгоджуються вимоги і очікування його учасників.

Соціальна поведінка – нормативно схвалений зразок поведінки, очікуваний від кожного, відповідно до виконуваної соціальної ролі.

Соціальне виховання, суспільне виховання – підготовка молодих поколінь до ефективної участі в суспільному житті, виконання обов'язків громадянина і працівника.

Соціотерапія – різноманітна інтенсивна діяльність, спрямована на модифікацію рис та поведінки окремих осіб, використання впливу груп та соціального середовища, інколи спеціально створених для цієї мети. До соціотерапії відносяться різні форми групової терапії, зокрема соціограма.

Толерантність – позиція або поведінка, що полягає у визнанні прав інших людей, відмінних до власних переконань, постав та поведінки.

Формалізм у вихованні – визначається перевагою у педагогічній роботі форми над змістом. Виявляється в педантичному дотриманні правил, ритуалів, навіть у тих випадках, коли життєва ситуація робить їх безглуздими.

Цілі виховання – бажані та очікувані зміни, які під впливом використання відповідних методів, засобів та умов формуються у вихованців у вигляді поглядів, постав, навичок та інших рис особистості.

Місце
для групового фото